

279 Iunie 2025

DUNĂREA DE JOS

consiliul județean Galați

centrul cultural „Dunărea de Jos”

festivalul
internațional
de literatură

ezia
port
la Dunăre

Like

comments

POST

revista

DUNĂREA DE JOS

EDITOR: CONSILIUL JUDEȚEAN GALAȚI
PREȘEDINTE: Costel FOTEA

CENTRUL CULTURAL DUNĂREA DE JOS
MANAGER: Vali Viorel SANDU

REDACȚIA:
Redactor șef: Florina Zaharia
Redactori: Alina-Simona Constantin, Laura Dumitrache,
Eduard Mihalcea, Costel Radu.

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate. Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (www.ccdj.ro) sau pe pagina de facebook: *Centrul Cultural Dunărea de Jos Galați*. Arhiva parțială a revistei se regăsește pe site-ul instituției. Revista *Dunărea de Jos* este membru APLER (Asociația Publicațiilor Literare și a Editurilor din România).

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Str. Domnească, nr. 61, cod: 800008, tel. 0236418400, fax. 415590,
e-mail: office@ccdj.ro
ISSN: 1583-0225

Revista poate fi procurată de la sediul redacției.
Aceasta poate fi citită integral și gratuit în arhiva sa:
https://www.ccdj.ro/editura_revista.html

Concursul Internațional
„Pianul Fermecat” ed. VIII
31 mai 2025

Bucurie, satisfacție, implicare, talent, recunoaștere, muncă, dedicare, perseverență. Fericirea unui act artistic bine făcut, aceasta a fost ediția a-VIII-a a Concursului Internațional „Pianul Fermecat” din 31 mai 2025 la Galați.

A fost un regal cu un număr mare de concurenți de un înalt nivel calitativ.

Mulțumiri deosebite președintelui Consiliului Județean Galați, domnul Costel Fotea, managerului Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați, Vali-Viorel Sandu, coordonatorului Școlii de Arte, Doru Cimpoeu, sponsorilor, cât și întregului colectiv implicat în desfășurarea concursului pentru că ne-au susținut și ne susțin în continuare actul cultural.

Ne vom reîntâlni și anul viitor mai puternici și mai bine determinați.

Coordonator proiect – profesor Angelica Capră

Acest concurs a adunat în fiecare ediție a sa, un număr mare de copii talentați și pasionați, din țară și străinătate, care ne-au demonstrat că munca și dedicarea pot crea o atmosferă de vis, încărcată cu emoție și bucurie. În acest an, numărul participanților a crescut, ceea ce ne face să realizăm că tot mai mulți copii doresc să își petreacă timpul într-un mod constructiv, explorând lumea atât de minunată a pianului.

Le mulțumesc tuturor pentru implicare și pentru energia pe care au adus-o prin piesele interpretate, dar mai ales, prin simpla lor prezență, fiecare întregind atmosfera generală a concursului, prin pasiune, motivație și emoții! Sper să ne revedem și în următoarea ediție în număr și mai mare!

Piro Gaqi

Președintele juriului

Lector Universitar Doctor Universitatea „Dunărea de Jos” Galați

Anul acesta la Concursul Internațional „Pianul fermecat” am plăcerea să ascult elevi foarte bine pregătiți și nu ar fi nimic posibil fără niște profesori dedicați care să-i susțină în permanență. Nivelul a fost mai bun decât anul trecut și am încercat împreună cu distinsa comisie să-i răsplătim pe toți pentru îndemânarea lor Pianistică. Vreau să mulțumesc echipei de organizare a concursului, inimoșii profesori ai Centrului Cultural „Dunărea de Jos.Galați”.

Anca Sandu

Membru Juriu

Profesoară de pian Colegiul National de Muzică „George Enescu” București

Am onorat cu bucurie invitația lansată de doamna profesor Angelica Capră, de a participa în cadrul Concursului Internațional de Pian „Pianul Fermecat”. Sunt profund recunoscătoare pentru toată perioada petrecută la Galați, unde am întâlnit oameni deosebiți, adevărați profesioniști care au organizat acest eveniment în detaliu, de la logistica impecabilă până la atmosfera primitoare. Mă simt impresionată de căldura cu care am fost primiți, acest lucru a contribuit semnificativ la experiența pozitivă dar și la o performanță de excepție pentru copii.

Felicitări organizatorilor pentru dedicare și efortul de a crea un cadru atât de propice performanței și tinerilor muzicieni.

Așteptăm cu nerăbdare și entuziasm să revenim!

Andrei Andreea

Profesoară de pian la Școala Populară de Arte „Octav Enigărescu” Târgoviște

Câștigătoarea Trofeului „Pianul Fermecat”

Ene Sara Maria

Școala de Arte „Octav Enigărescu ”

Profesor îndrumător: Andrei Andree

Festivalul Internațional de Literatură **Poezia - Port la Dunăre** 27 - 30 iunie 2025

Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Sud-Est cu sprijinul Primăriei Municipiului Galați și a Consiliului Local, în parteneriat cu Consiliul Județean Galați și Centrul Cultural „Dunărea de Jos” onorează rolul Dunării în istoria Galaților și locul special al acesteia în cultura noastră, încercând, totodată, să creeze o punte între tradițional și actual organizând în perioada 27 - 30 iunie 2025 Festivalul Internațional de Literatură „Poezia - Port La Dunăre”. Invitați speciali din țară și din străinătate vor susține recitaluri, lecturi publice, workshopuri și ateliere literare. Vor participa 100 de scriitori din România și 10 scriitori din țările riverane Dunării: Ungaria, Serbia, Bulgaria, Austria, Slovacia, Germania, Ucraina și Republica Moldova.

Manifestările se vor desfășura la Centrul Cultural Dunărea de Jos în sala de spectacole și la Salonul Artelor. În ziua de 28 iunie 2025 ne vom bucura de două ateliere de idei împreună cu Ioan Stanomir și Răzvan Voncu coordonate de Cristian Pătrășconiu.

De Ziua Dunării, pe 29 iunie scriitorii se vor bucura de recitaluri și un moment muzical într-o croazieră pe Dunare, iar seara în sala de spectacole a CCDJ se va desfășura Gala Invitaților și o conferință despre ușurătatea ființei umane.

Partenerii proiectului: ART City Poezia Port la Dunăre sunt: Filiala de Traduceri Literare, Asociația de Cooperare Transfrontalieră Euroregiunea Dunărea de Jos, Muzeul de Artă Vizuală, Casa Artelor, Muzeul Casa Cuza, Universitatea Internațională Danubius, Crama Bratu, S.C. Cotnari, Synapo Art, ApanCars, Rovinex, BCR.

Clipa holistică

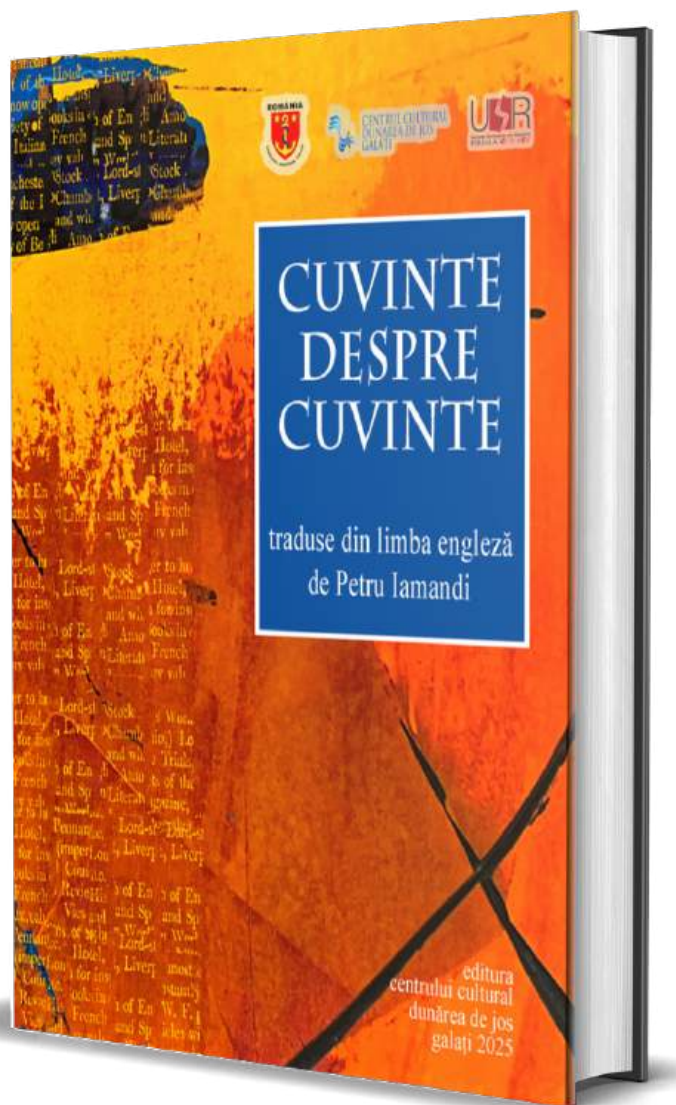
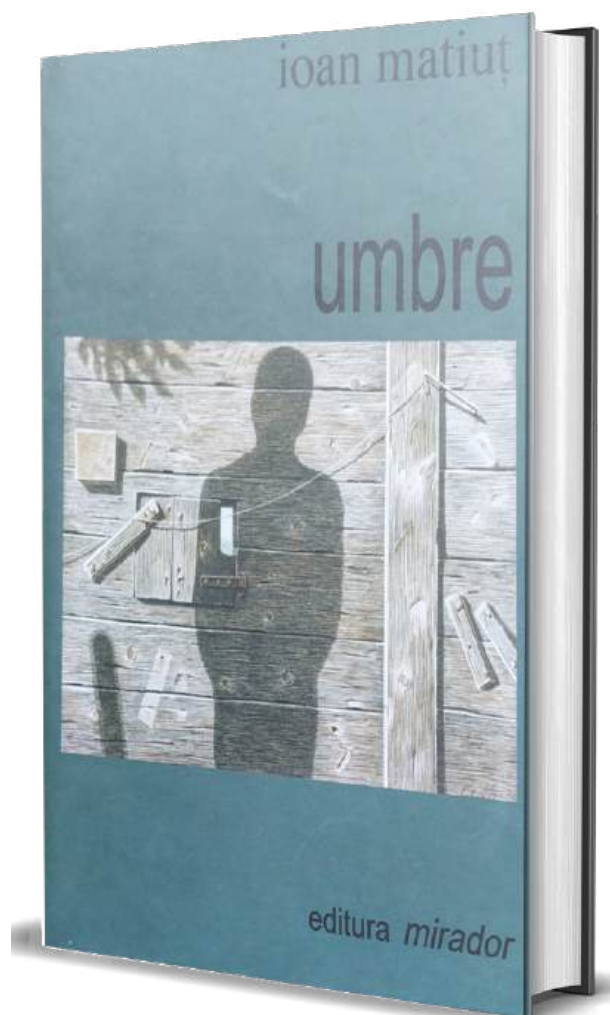
Octavian MIHALCEA

Apărută la editura *Mirador*, cartea de versuri a lui Ioan Matiuț, *Umbre*, posedă multe date seducătoare ce pun în valoare situații care se pot dezvolta cu generozitate. Adierile voinței ascensionale sunt foarte ușor recunoscutibile. Explorările, interioare și exterioare, denotă o mare dorință de libertate, îndreptări spre porțile idealului.

Dezvoltarea facultăților poetice atinge momente de inspirație profundă: *se ia carnea/ oasele/ și se îmbracă în/ piele/ se pune în pântecul/ mamei sale/ și se naște/ se trăiește și se moare/ ca un om/ apoi/ se iau înapoi/ carnea/ oasele/ și pielea (umbră 3)*. Esențializările poetului Ioan Matiuț internalizează căutări variate, prezența aspectărilor dramatice manifestându-se adeseori. Sunt pași mari dincolo de barierele materialului, aspectări spirituale în direcția îndepărtării revelatoare a convențiilor: *într-o oglindă sferică// cineva de dincolo/ spune/ cum să arăți/ de unde/ până unde/ să te pipăi/ cum să te numeri (umbră 5)*. Vibrația misterului conduce toate amplasările pe scena lumii. Intervine tentația riscului, a încercării norocului. Volumul de versuri al lui Ioan Matiuț ne prezintă o formă eterată a imprevizibilului. Forța interiorizărilor este majoră. Anumite dedublări angajează nivelul subtil al ființei: *trec/ cu mine în spate/ din clipă/ în clipă/ (din viață în*

moarte/ și invers)/ pe un drum/ ce nu se numește (umbră 7). Arta poetului constă în multiplicitatea manifestărilor la nivel simbolic, unde irezistibilul imaginației preia controlul cu acuitate maximală. Farmecul sintezelor crează lumi rotitoare, fervori sufletești a căror amplitudine este puțin previzibilă. În siajul Legii Corespondenței a lui Hermes Trismegistos («Ca sus, așa și jos, ca jos, așa și sus»), poetul Ioan Matiuț notează: *sus/ numai tu/ jos/ numai tu/ unde să mă mai ascund/ Doamne (umbră 10)*. Printre evanescențe sunt sesizabile gesturi ferme ce indică direcțiile de urmat. În același timp, paradigma așteptării poate scoate din joben stări nebănuite. Spaima de vid îndreaptă spre acțiuni febrile, contrare exteriorizărilor pletorice. Radicalismul modificărilor spațio-temporale favorizează transmutația lirică. Puterea unui special dinamism al esențelor: *acolo unde se/ sfârșesc/ toate se duc/ într-o zi/ unele se întorc/ (altfel)/ altele/ trec (umbră 16)*. Reunind cele aparent contrarii, este dorită catalizarea marilor forțe creatoare. Orgoliul solitudinii ar putea apropia intimitatea adevărurilor. Vederea va fi relaționată cu o verticală care se ocultează de obicei. Atunci când se manifestă, teroarea materiei e acaparantă: *trupul zvârcolit/ de viscolul/ timpului/ născocit/ închisoare/ bântuită de spaima morții (umbră 20)*.

ART reading CITY

Aceste adevărate filosofii ale umbrei puse în operă de Ioan Matiuț au darul de a incita. Primordial se dovedește a fi actul trăirii în clipa holistică. Fragilele începuturi nu se vor termina nicicând. Interșanjabil constitutiv, *există un loc unde se nasc/ toate/ și un loc unde mor/ toate/ se poate spune așa// nu există un loc unde se nasc/ toate/ și nici unul unde mor/ toate/ se poate spune și așa// nu se știe de ce (umbră 28)*. Ioan Matiuț impune subtilitatea unei mari libertăți poetice, refăcând iar și iar motivele evadării din obișnuit. Vorbim despre *o fugă/ altfel/ stărnită/ pur și simplu (umbră 32)*.

Cuvinte despre Cuvinte
traduse din limba engleză de
Petru Iamandi
Ed. Centrului Cultural
„Dunărea de Jos”
Galați, 2025

Saga dinastiei dunărene Drăghicescu

Gheorghe FELEA

Veți vedea mai târziu, dragi copii, că voi ați fost cei mai buni propagandiști ai țării voastre în afară, iar bricul „Mircea” cel mai mare ambasador al nostru peste mări.

Dicționarul marinarilor români, apărut în 2008, include și pe cei 200 de amirali români din toate timpurile. Deși repartitia amiralilor, după locul nașterii, pe județe, nu are decât o valoare pur statistică, ea oferă, totuși, unele informații relevante. Astfel, cei mai mulți amirali sunt la origine bucureșteni - 25. Urmează județul Constanța cu 20 de amirali, Galați - 15, Buzău - 13, Argeș, Bacău, Dâmbovița, Ialomița, Prahova și Suceava – câte 7, Dolj, Giurgiu, Gorj, Olt, Vaslui, Teleorman și Republica Moldova – câte 5, Brașov, Iași, Mehedinți, Tulcea, Vâlcea și Vrancea – câte 4, Botoșani, Brăila și Mureș -câte 3, Arad, Ilfov și Sălaj – câte 2. Cu un singur reprezentant se înregistrează județele Alba, Caraș-Severin, Covasna, Maramureș și Timiș. În fine, unul dintre amirali este născut, conjunctural, la Paris.

Remarcând numărul mare al gălățenilor în ierarhia marinei militare, precizăm că reprezentarea orașului de la mila 80 a Dunării în elita marinei este și mai reprezentativă căci ar trebui adăugați și: Horia Măcellariu, Vasile Urseanu, Ioan Murgescu, dinastia Koslinski, Ioan Georgescu, Alexandru Stoianovici, Ioan Bălănescu, Sebastian Ulmeanu, Vasile Scodrea etc. Deși este bine reprezentată, elita marinei rămâne încă surghiunită sub lespedea uitării cu toate că bravii navigatori au merite incontestabile în promovarea spiritului danubian/pontic, remarcându-se prin bravură militară dar și prin contribuții la patrimoniul național/mondial. Marinari poeți, scriitori, pictori, istorici sau inventatori s-au străduit mai bine de un secol să aprindă și să întrețină flacăra cunoașterii, să stimuleze cultul pentru Dunăre și Mare, să anime interesul pentru navigație și oamenii ținutului lui Poseidon, prosper sub semnul apei.

În continuare, vom prezenta saga dinastiei dunărene Drăghicescu, oferind cititorilor crâmpoie din viața și activitatea marinarilor Mihail Drăghicescu, tatăl (1848-1896) și Ferdinand Drăghicescu, fiul (1889-?). Deși Mihail Drăghicescu a scris pagini remarcabile în analele Marinei Române, astăzi despre ofițerul de marină și istoricul ilustru nu se mai amintește aproape de loc. Născut la Brăila la 1 septembrie 1848, fiul lui Dan și al Anei Drăghicescu, a îmbrățișat cariera militară la vârsta de 15 ani. El s-a înscris la Școala Militară de Geniu și Marină, ale cărei cursuri

le-a urmat până în anul 1867, ca elev, iar de la această dată cu gradul de *sergent furier*.

Absolvind școala militară cu gradul de sublocotenent, a fost repartizat în Corpul Flotilei, unde a ocupat funcția de ofițer de bord pe nava **Ștefan cel Mare**. În anul 1873, guvernul român a comandat la Șantierul naval din Toulon o canonieră, pe care locotenentul Drăghicescu a recepționat-o și a adus-o în țară. Prin Înaltul Decret nr. 893 din 15 iunie, locotenentul Drăghicescu a fost numit în funcția de comandant pe canoniera *Fulgerul*.

Mihail Drăghicescu a participat la epopeea cuceririi Independenței ocupând mai multe funcții importante. După război, în anul 1879, căpitanul Drăghicescu a îndeplinit funcția de comandant al Depozitului Flotilei, pentru ca în anul următor să fie numit comandant pe canoniera *Grivița*, cu care a efectuat un voiaj în Marea Neagră. După înaintarea la gradul de maior, la 8 aprilie 1879, Mihail Drăghicescu va fi numit comandant pe iahtul regal **Ștefan cel Mare**. **În vara aceluiași an, ofițerul execută cu nava Ștefan cel Mare, sondajul Dunării de la Galați la Corabia, în vederea întocmirii planurilor porturilor.** Ulterior, a făcut parte din Comisia Cheurilor Porturilor, aflată sub președinția inginerului Charles Hartley. În octombrie 1882, cei doi, la bordul aceleiași nave, au inspectat lucrările efectuate în porturi, făcând propuneri de modernizare a acestora.

În anul 1882, a fost numit, provizoriu, director al Arsenalului Flotilei iar în anul 1883 a devenit director și profesor la Școala de marină din Galați. În cadrul acestei instituții de învățământ, maiorul Drăghicescu a fost titularul disciplinelor *Geografie maritimă, Cosmografie, Calcule nautice și Desen maritim*. Respectat și iubit de elevi pentru inteligența sa remarcabilă și erudiția demonstrată prin volumul de cunoștințe deținut, maiorul Drăghicescu a făcut din meseria de marinar un apostolat. Bricul *Mircea*, la bordul căruia elevii Școlii de marină din Galați efectuau campaniile de instrucție în Marea Neagră sau Mediterana, era apreciat de profesorul Drăghicescu *cel mai mare ambasador al nostru peste mări*, iar pe elevii îmbarcați pe navă, îi considera *cei mai buni propagandiști ai țării peste granițe*.

Mulți dintre discipolii săi i-au păstrat, peste ani, o amintire plină de respect și recunoștință, pe care unii au consemnat-o ulterior în scrierile lor. Astfel, de pildă, viitorul comandor Nicolae Ionescu-Johnson scria despre profesorul Drăghicescu că era un om cu o vastă cultură generală, pe care îl urmărea întotdeauna cu mare plăcere: orele lui de curs fiind cele mai atractive. *Era un erudit și uneori ne vorbea despre ultimele lui lucrări. Scrisese o istorie și o geografie a Dunării și a coastelor Mării Negre, care fusesse apreciată în vremea aceea, fiind una dintre primele scrieri românești în acest domeniu.* Aceleași elogii aduc distinsului lor mentor Eugeniu P. Botez (Jean Bart) și Geo Bogza, care i-au fost elevi la **Școala copiilor de marină**.

Locotenent-colonelul Mihail Drăghicescu, erudit și marinar desăvârșit, a fost implicat în principalele momente ale întemeierii Flotilei Române de Război. De asemenea, a scris o lucrare de referință, care cuprindea descrierea tuturor regiunilor, localităților și punctelor de la Dunăre și coasta Mării Negre, din punct de vedere istoric, geografic și hidrologic. Bazată pe un număr foarte mare de documente, această operă, rezultatul muncii sale de o viață, din nefericire, nu este disponibilă pentru cei interesați.

Pornind de la postulatul lui Talleyrand, care devine motto-ul cărții sale, *centrul de gravitate al lumii nu este nici pe Elba, nici pe Adige, ci la Dunărea de Jos*, Mihail Drăghicescu publică în decembrie 1885, prima ediție a lucrării sale de căpătâi sub titlul *Note pentru a servi la istoricul principalelor puncte de pe Dunăre și Marea Neagră*. Acest text va fi completat și revizuit de autor până la sfârșitul vieții sale, în 1896, an în care o a doua ediție intitulată *Dunărea de la Orșova la Mare și Coastele Mării de la Varna la Cetatea Albă* (Galați, 1896). După 20 de ani de la moartea sa, fiul autorului, comandorul Ferdinand Drăghicescu, s-a lansat într-o acțiune de depistare a părților din lucrare rămase nepublicate.

În *Cuvântul înainte* la monumentală lucrare a lui Mihail Drăghicescu, *Istoricul principalelor puncte pe Dunăre de la gura Tisei până la Mare și pe Coastele Mării de la Varna la Odessa*, viceamiralul Mihail Gavrilescu, afirma: *Acum vreo 20 de ani* (scria amiralul în septembrie 1942, n.a.) *când nu se mai știa nimic de părțile rămase nepublicate, am amintit de această lucrare comandorului de marină Ferdinand Drăghicescu - fiul autorului - și l-am sfătuit să facă cercetări. El, punând foarte multă muncă și stăruință a găsit notele aproape întregii lucrări, a coordonat-o și a transcris-o, pregătind-o de tipărit*. Ca urmare a insistențelor unor ofițeri de marină, oameni de știință, cercetători s-au obținut fondurile necesare publicării unei noi ediții, ce va vedea lumina tiparului în 1943.

Toate cele trei ediții probează că, în elaborarea lucrării sale, Drăghicescu a depus o muncă uriașă, convins fiind că *numai cunoscând trecutul acestei regiuni a Dunării, a cărei sfântă pază este strâns legată de existența și mărimea neamului românesc, vom putea fi în stare...* să justificăm sacrificiile de tot felul, ce suntem datori să ne impunem, spre a o apăra cu prețul vieții noastre. Acesta e motivul pentru care Dunărea a devenit centrul preocupărilor sale științifice și așa se face că istoria zbuciumată a marelui fluviu ocupă locul principal în opera sa.

Cunoscător al mai multor limbi străine, ofițerul a studiat operele anticilor și medievistilor, care în lucrările lor amintesc de evenimente petrecute la Dunărea de Jos. Dintre autorii antici enumeră pe: Pliniu cel Bătrân, Herodot, Sofocle, Ovidiu, Virgiliu, Cezar, iar din literatura medievală a citat operele unor autori italieni, francezi, germani precum: Formaleoni, Marsigli, Thierry, Lamartine, Kanitz etc. Studiarea lucrărilor amintite dovedește din plin erudiția ofițerului de marină dar și efortul de a da o operă cu un caracter profund științific. Alături de sursele străine, a folosit și surse documentare românești: cronici, letopisețe, lucrări ale istoricilor români: Dimitrie Cantemir, Bogdan Petriceicu Hașdeu, Ion Heliade Rădulescu, Alexandru Odobescu, A. D. Xenopol, Nicolae Bălcescu și alții.

Din bogata bibliografie studiată, a extras date relevante referitoare la trecutul istorico-militar al localităților aflate între gura Tisei și Mare, remarcând strădaniile locuitorilor de a avea pe Dunăre ambarcațiuni cu care au făcut comerț, comunicând între regiunile țării și apărându-se la nevoie.

În ultimele capitole ale lucrării, plecând de la gura Prutului și îndreptându-se spre țărmurile mării, autorul prezintă istoria localităților și cetăților dunărene din sudul Basarabiei, între care Reni, Cartal, Ismail, „ambele Chilii”, ajungând până la Cetatea Albă, Odessa și Insula Șerpilor.

Fără a fi un istoric consacrat, Mihail Drăghicescu reușește să surprindă imaginea confruntării dintre cele două mari imperii, otoman și țarist, cu tragice consecințe asupra acestor ținuturi aflate în zona lor de interes. Mai mult, în majoritatea cazurilor, Drăghicescu prezintă în antiteză situația acestor cetăți în perioada lor de glorie și starea în care se aflau la sfârșitul secolului al XIX-lea când și-a elaborat lucrarea.

Astfel, Cartalul, odinioară o importantă cetate pe țărmul stâng al Dunării, împreună cu Reni, Ismail (Smilul) și Chilia, au format, în epoca de mărire, diadema armatei moldovene; cordonul de apărare în această regiune a Dunării. Dărmate și rezidite de nenumărate ori, chiar în timpul unor domnitori moldoveni, aceste cetăți și ținuturi au suferit teribil în urma războaielor ruso-turce, populația fiind jefuită și sărăcită iar zidurile ruinate.

În continuare, autorul adaugă: *Fluviul Dunărea - drumul de rondă al României, binefăcătorul fizic al Românilor și patronul lor moral. clasicul rege al fluviilor Europei, brâul care înconjoară, apără și susține România* (Mihail Kogălniceanu) *a purtat la diferite popoare, și în diferite timpuri, diverse nume:*

Dunărea era la antici o lume întreagă de bogăție, de întâmplări, de vitejii, de amor, de poezie. Apele sale erau ispășitoare, spălau păcatele. Oracolul de la Delphi o numea: coboritoare de la Jupiter; Marele Istru; fluviu despre care cuceritorii, ca și diplomații, au avut visuri fericite, pe care el le duce, pe rând, pe valurile sale, la mare.

În volumul *Istoricul principalelor puncte pe Dunăre de la Gura Tisei până la Mare și pe Coastele Mării de la Varna la Odesa*, Mihail Drăghicescu prezintă istoricul a 150 de localități de la Dunăre și de la Marea Neagră, aducând argumente și mărturii de ordin istoric și etimologic referitoare la originea și proveniența lor. În afară de lucrarea menționată, Mihail Drăghicescu a mai scris cărți de hidrografie și navigație, în centrul preocupărilor sale fiind Dunărea, dar acestea au rămas nepublicate.

Până în anul 1882 navele românești foloseau pentru navigație, rutierele Dunării întocmite de specialiști ruși și hărți marine întocmite de specialiști englezi. Odată cu creșterea prezenței navelor militare pe Dunăre și înființarea Școlii Copiilor de Marină s-a simțit nevoia întocmirii și folosirii unor documente românești. În acest sens, maiorul de marină Mihail Drăghicescu, ajuns Șef de Stat Major al Flotilei, a ordonat ca pe timpul marșurilor de instrucție pe Dunăre să se execute măsurători pentru a se cunoaște cu precizie șenalul navigabil și obstacolele de navigație existente.

În anii 1882 și 1883 Mihail Drăghicescu, împreună cu echipajele imbarcate pe navele *Fulgerul* și *Lebăda*, a adunat un bogat material care, valorificat cu pricepere de maiorul de marină Drăghicescu, a dus la întocmirea primei hărți românești a Dunării. Această hartă a fost reprodusă la scara 1:28 000 în anul 1895, fiind actualizată permanent de către echipajele navelor militare pe timpul executării marșurilor pe Dunăre. Harta a fost utilizată în condiții foarte bune până în anul 1904.

În anii 1885-1886 s-au executat primele lucrări hidrografice pe litoralul românesc al Mării Negre, în zona Sulina – Gura Portiței de la bordul canonierei *Grivița* cu scopul de a se

studia posibilitățile de intrare în lacul Razelm. Din anul 1893, un grup de cercetători hidrografi și hidrologi, condus de Grigore Antipa, a efectuat mai multe campanii de lucrări, de la bordul crucișătorului *Elisabeta*, bricului *Mircea* și canonierei *Grivița*.

În anul 1900, după o activitate laborioasă de patru ani, pe baza materialelor rezultate din lucrările hidrografice și hidrologice s-a întocmit prima hartă marină românească, cunoscută sub denumirea Harta Cătuneanu. Aceasta a fost imprimată la Paris în același an și a primit medalia de aur la Expoziția universală organizată în capitala Franței. Actualizată și reimprimată în anul 1929, ea a fost folosită în marina română până în anul 1952.

În anul 1904 s-a înființat la Galați, un Serviciu de pilotaj și hidrografie fluvială al Marinei Militare, în cadrul căruia a funcționat o școală practică de pilotaj fluvial. La 23 februarie 1926, prin Decizia Ministerială nr. 126, a fost înființat Serviciul Hidrografic Maritim, cu sediul în clădirea Școlii Navale din Constanța (în prezent clădirea adăpostește Muzeul Marinei Române). În perioada 1926-1940, Serviciului Hidrografic Maritim a executat măsurători hidrografice la gurile Dunării, prospecțiuni pentru extinderea portului Constanța, editarea hărților de navigație la scara 1: 50.000 în zona de litoral românesc etc

Mihail Drăghicescu a fost un iubitor de carte și ca un om la cetății, în anul 1890, când, la Galați, s-a înființat Biblioteca „VA. Urechia”, a răspuns dăruind peste patru sute de titluri, numele său figurând la loc de cinste pe lista donatorilor.

În anul 1894 este numit comisar maritim la Sulina, unde s-a stins din viață la 13 martie 1896, la numai 48 de ani. A fost înmormântat în cimitirul Sulina, în zona în care Dunărea se îngemănează cu marea. Ca un ultim și pios omagiu, ofițerii de marină i-au ridicat în anul 1902 un monument care, prin grija primăriei orașului Sulina, este îngrijit, devenind simbol al locuitorilor acestui oraș port.

Fiul lui Mihail Drăghicescu, Ferdinand Drăghicescu, s-a născut la 14 aprilie 1889, la Galați, fiind încredințat de tatăl natural Mihail, fratelui său, Alexandru, și cumnatei Ana spre adopție. Tatăl adoptiv, funcționar vamal, l-a îndrumat, după absolvirea celor patru clase primare către Liceul comercial *Alexandru Ioan Cuza* din Galați, ale cărui cursuri le-a urmat timp de opt ani (1901-1909). Simțindu-se atras de marină precum tatăl său, în anul 1906, Ferdinand s-a înscris la Școala de Marină din Constanța, pe care a absolvit-o după trei ani cu gradul de submaistru militar clasa a II-a.

Repartiția a primit-o în orașul natal, Galați, la Divizia de Dunăre. După ce a susținut examenul de absolvire la Școala de Artilerie, Geniu și Marină din București, devenind ofițer la 1 iulie 1912, cu gradul de sublocotenent de marină, prin Înaltul Decret cu nr. 3535 a fost repartizat tot la Divizia de Dunăre, la Grupul Vaselor port-mine.

La 1 octombrie 1913, a fost mutat la Arsenalul Marinei în funcția de ofițer cu aprovizionarea, atribuțiile fiind exercitate în mod conștiincios., *cu rezultate apreciable*.

După campania din 1916, la finele anului 1917, căpitanul Ferdinand Drăghicescu a fost detașat la Batalionul de recruți Huși, încredințându-i-se comanda Companiei I și Școala de mitraliere.,

La 1 noiembrie 1921, ofițerul a fost numit director al Școlii de mecanici și electricieni, ce funcționa la Galați în cadrul Arsenalului Marinei. În anul 1925, ofițerul și-a desfășurat activitatea ca director al Școlii de Mecanici și Electricieni, bucurându-se de aprecieri remarcabile din partea șefilor ierarhici..

Datorită cunoștințelor sale și a experienței acumulate de-a lungul anilor, ofițerul a fost mutat la 1 noiembrie 1928, la Direcția Marinei, la Serviciul Artilerie, Torpile și TFS iar din anul 1932, este numit șeful Serviciului Personal din Direcția Marinei. La 1 mai 1934, Ferdinand Drăghicescu a preluat comanda *N.M.S. Constanța*, în funcția deținută dovedind, la fel ca și tatăl său, calități de educator pentru ofițerii și elevii Școlii Navale.

La 1 iulie 1936, ofițerul s-a prezentat la Baza Navală, mutat pe funcția de ajutor Șef de Corp.. În anul 1938, la 20 aprilie, căpitan- comandorul Drăghicescu a devenit șef de stat major al Comandamentului Litoralului Maritim și a fost avansat în grad de comandor.

La 1 aprilie 1940, ofițerul este numit la comanda Detașamentului 1 Marină, funcție cu o mare încărcătură politică și militară, de unde a revenit la comanda serviciului personal al Comandamentului Marinei Militare. În baza decretului nr. 1986 din 16.07.1943, comandorul Ferdinand Drăghicescu a fost detașat *afară din cadrele active ale armatei*. Ulterior, prin Decretul nr. 2450 din 10 mai 1945, ofițerul a fost înaintat la gradul de contraamiral.

Am redat câteva fragmente din Saga dinastiei dunărene Drăghicescu, tatăl și fiul, care s-au distins în cele mai importante momente ale istoriei noastre naționale, Războiul de Independență, Primul Război Mondial și al Doilea Război Mondial. Considerăm că activitatea lor exemplară constituie modele de devotament și pasiune, demne de urmat pentru actualele generații de ofițeri de marină.

George Coșbuc un poet în siajul lui Eminescu

Gheorghe LATEȘ

Soarta poetului român, indiferent de generația căreia îi aparține, ține de un imponderabil al receptării. O avem în vedere pe cea critică și istorică, inclusiv gustul public, extrem de fluctuant. Cei din epocile anterioare au avut răgazul necesar ca să depășească conul de umbră sau fluctuațiile gustului pentru o lectură performantă.

Contemporanii, confrunțați cu diminuarea masivă a numărului de cititori, se străduiesc să compenseze prin cantitate (zeci de volume de versuri, uneori 2 sau 3 pe an; la fel și în cazul prozatorilor) sau fac eforturi disperate de a fi introduși în manualele școlare, ceea ce le-ar aduce tiraje mai consistente și reeditări vandabile. Nu acuzăm pe nimeni pentru aceste subterfugii editoriale, ele sunt forme de adaptare dureroasă, uneori exagerată, la realitățile pieței de carte și la gustul public în diminuare cantitativă și calitativă.

Sociologia lecturii are explicații pentru toate acestea, numai că diagnoza ei nu ține loc de minima satisfacție a autorilor. Numărul lor nu ține loc de minima satisfacție a autorilor. Numărul lor nu scade, ci crește de la an la an ceea ce e un semn al rezistenței creative la vremuri nefavorabile. Adoptarea

literaturii la vremi obscure e dureroasă dar necesară. Febrilitatea condeierilor este încurajatoare în aparență, numai că adesea valoarea textelor ajunse la tipar este îndoielnică, dar perseverența autorilor e în contratimp cu diminuarea gustului pentru lectură. Mihai Eminescu, fanionul poezie românești de ieri și de azi, a avut și el un moment de febrilitate editorială. Încă din 1870 avea gata un volum de versuri căruia i-a stabilit conținutul și ordinea poemelor, inclusiv titlul: *Lumină de lună*. A adunat poeme publicate și din manuscrise, pe care le-a pregătit pentru tipar, corectându-le și stilizându-le, numai că a amânat publicarea.

În 1882 revine asupra intenției inițiale, chiar i se confesează Veronicăi Micle despre intenția publicării, lucrare nefinalizată. Poate că de aceea și reacționează indiferent de gestul lui Titu Maiorescu, venit special la Viena, ca să-i arate prețuirea, odată cu cele câteva exemplare din ediția de *Poesii*, tipărite de editorul Socec încă din 1883, deși pe pagina de titlu a imprimat anul 1884. Precauția eminesciană în ieșirea la rampa cititorilor este exemplară pentru simțul măsurii și al valorii omului care-și știa valoarea și nu a vrut să riște, publicând ceea ce nu era la înălțimea așteptărilor sale.

Similar s-au petrecut lucrurile și cu Tudor Arghezi care debutează editorial abia în 1927 sau cu Ion Barbu care dă la topit placheta *După melci* și publică ulterior unicul volum de versuri *Joc secund*, în 1930.

Aceștia doi au gândit aparițiile editoriale ca fapte irepetabile și de aceea au așteptat maturitatea poetică timp îndelungat.

Cel dintâi a regretat ulterior că a încălcat această regulă autoimpusă, cel de-al doilea s-a ținut însă de cuvânt. Nu-i condamnăm pe cel care-și agasează cititorii (mulți sau puțini) cu apariții prea frecvente, puțină măsură însă n-ar strica. Modelul clasicilor nu prea mai e de actualitate.

Eminescu n-a publicat singur niciun volum, iar George Coșbuc s-a limitat la trei, nu la zeci de volume cum prenumără unii contemporani.

Un episod, bine fixat în memoria noastră abisală, e la originea acestui articol. În timpul unui curs, o studentă de vârstă mijlocie a simțit nevoia să ne întrerupă.

Cuvreo 20 de ani în urmă, la examenul de admitere la Filologie bucureșteană a avut de demonstrat că *Mama*, de George Coșbuc, este o poezie patriotică, dedicată patriei. Nu i-a reușit demonstrația și a picat examenul de admitere. Întoarsă în Tulcea natală, și-a consultat profesorii din liceu și alții pe care-i știu. Nimeni n-a știut să-i explice modalitatea în care „fugarii” ardeleni (Coșbuc, Goga) își gândeau poemele, apelând la dublul limbaj: unul pentru cenzorul maghiar și altul pentru cititorul obișnuit să decodifice oracularul ermetizat în sensul luptei pentru drepturi civile și pentru libertate. Din păcate, poemul *Mama* se predă adesea tot ca un text dedicat dragostei pentru cea care i-a dat viață, întristată că „George nu mai vine”.

Această modalitate de încifrare a mesajului a descoperit-o tânărul nășăudean în poezia lui Eminescu, cea care i-a fost accesibilă prin edițiile succesive (10 la număr), scoase de Titu Maiorescu și conținând poemele publicate în *Convorbiri Literare* și găsite în forme bine lucrate în lada cu manuscrise a poetului, depusă în 1902 la Academia Română. Coșbuc nu a avut șansa de a consulta manuscrisele eminesciene, în care ar fi descoperit sugestii mult mai pertinente pentru actul poetic, practicat de el cu succes la un public sensibil la ideea de natură, iubire, lumină, patrie etc. chiar dacă n-a avut acces la vastul poem *Memento mori*, în care paradisiacul cvadruplat își etalează viziunile cardinalizate, Luceafărul i-a oferit apoteoza luminii, fiecare strofă a acestuia incluzând efecte de lumină surprinzătoare pentru cine știe să le identifice. Deloc întâmplător, efectele de luminozitate din poezia lui Coșbuc se regăsesc în poemele dedicate verii și iernii, când lumina e la apogeu și permite imagini care celebrează coloritul estival și strălucirea diamantină a iernii.

Dincolo de viziunea poetică a celor doi, comună până la un punct, diferită ca anvergură științifică și performanță lirică, regăsim în biografia celor doi elemente comune, care ne îndreptătesc să acopere titlul articolului. De pildă copilăria și adolescența acestora e tutelată de miraculosul folcloric pe care Eminescu îl descoperă la stânele unde se refugia când zelul pedagogic al căminarului era prea contondent (jordii, gârbace, bice, curele) sau când privatist la Blaj își petrece serile în compania „măgarului de la seminar”.

Similar, Coșbuc descoperă folclorul datorită povestitorului popular Ion Goriță și a primului său învățător, Tănăsucă Mocodean. În maturitate, Eminescu va

valoriza folclorul în poemele sale, Coșbuc de asemenea, cu observația că cel de-al doilea va purcede la publicarea de studii dedicate (vezi Elementele literaturii populare și nu numai) faptului folcloric.

Un alt element comun celor doi este amănuntul similar al studiilor universitare abandonate prematur (Eminescu la Viena și Coșbuc la Universitatea din Cluj, unde îl are ca profesor de folclor pe Grigore Silași). Ambii folosesc experiența universitară pentru articularea unei viziuni poetice novatoare.

Tot din etapa universitară provine interesul celor doi pentru textele clasice și antice, din care traduc titluri întregi sau fragmente relevante. Traducătorul Eminescu a valorizat contactul cu textele emblematice în articularea propriei viziuni poetice. În schimb Coșbuc perseverează și publică traduceri din Homer, Vergiliu, Kalidesa și, evident, Dante.

Cu acesta din urmă ia contact de timpuriu: un preot protestant îi împrumută părintelui Sebastian din Hordon o variantă a Divinei Comedii în limba germană. Acesta își roagă fiul să-i traducă versurile dantești. Rezultatul îl nemulțumești și purcede la învățarea limbii italiene și la un sejur de șase săptămâni în Italia pentru documentare. Italianul Ramiro Ortiz îi vine în ajutor, decodificându-i pasaje obscure și ajutându-l în redactarea *Comentariilor la Divina Comedie*. Ambele, publicate după decesul prematur al poetului, sunt monumente de erudiție și consonanță poetică între două spirite, la distanță și de multe secole. Cultura celor doi (Eminescu și Coșbuc) e una care excede normalitatea insului comun și de aceea filiațiile, siajul sunt normale.

Similitudinile biografice ale lui Coșbuc cu ale lui Eminescu pot fi și rodul întâmplării, deci nu justifică un demers comparatist. Altele sunt elementele care ne determină să-l vedem pe poetul din Hordon într-o altă postură decât cea etichetată de Dobrogeanu-Gherea cu sintagma de „poetul țărănimii”. Sigur că e existat o solidaritate de clasă între acesta și rurali, dar cultura lui vastă, performanțele poetice, exegezele folcloristice și, mai ales, traduceri din marile poeme ale umanității îl pun într-o altă lumină. El se formează ca poet matur după ce-l descoperă pe Eminescu prin intermediul edițiilor, scoase de Titu Maiorescu. Din acest contact elevat provin: muzicalitatea versurilor sale, efectele de lumină, viziunea arcadiană a lumii satului românesc, diatribele vehemente ce-i aduc acuzații de instigare la revoltă și alte detalii ce se cer analizate cu instrumente critice mai rafinate. În nici un caz, Coșbuc nu este un zelator, precum Vlahuță sau Delavrancea, ci se află în siajul lui Eminescu în perioada când „curentul eminescian” prindea un contur tot mai ferm. Putem vorbi de influențe, dar nu e suficient de acoperitor conceptul respectiv; e vorba mai degrabă de afinități electiv ușor de pus în evidență. Câteva le-am evidențiat, altele pot fi oricând detaliate.

Deasupra câmpurilor de orz

Aksinia MIHAILOVA

Născută în 1963, Bulgaria. Poetă și traducătoare din franceză, locuiește și trăiește la Sofia. A publicat șapte volume de poezie în bulgară și trei în Ciel à perdre (Un cer de pierdut, Gallimard, 2014) – Premiul Guillaume Apollinaire (2014), Le baiser du temps (Sărutul timpului, Gallimard, 2019) – Premiul Max Jacob (2020) și Ciel à perdre și Le Jardin des hommes (Grădina oamenilor, Gallimard, 2021). În 2024 a primit Premiul Internațional Benjamin Fondane pentru Literatură Fracofonă. I-au apărut volume de poezie în slovacă, arabă, italiană, română, lituaniană și greacă. A tradus peste patruzeci de cărți de poezie și proză. A primit în Bulgaria premiile: Hristo Fotev, Miloș Ziapkov și Ivan Nikolov, ca și Orpheus pentru contribuția la poezia bulgară contemporană. Este membră a PEN Club din Bulgaria, Asociația Traducătorilor Bulgari și Asociația Scriitorilor Bulgari.

Nevinovați

Când am coborât prima oară
A fost înainte de expediția lentă a licuricilor
deasupra câmpurilor de orz,
înainte ca degetele tale tăcute să se plimbe
pe spatele meu,
înainte de a învăța să bandajeze
aripa frântă a visului.

Căutam un alt trup
ca să hrănim viața,
dar nimeni nu mi-a spus pe nume.

Când am coborât a doua oară,
deja silabiseam alfabetul bucuriilor
mărunte,
însă rodiile din pomul cunoașterii
erau încă verzi și ca să hrănim timpul,
am intrat în apa lină ca iubiți
și-am ieșit ca frate și soră
între tine și mine – lumina.

traducere de Mariana Jatop

Măsurând

David GREENSDALE

David Greenslade (n. 1952) scrie în velșă și engleză. A debutat cu volumul de poezie *Burning Down the Dosbarth* (Să arzi Dosbarth, Y Lolfa Press, 1992)) un volum care exprimă indignarea față de prejudițiile aduse limbii minoritare velșe. Opera sa poetică a fost catalogată drept radical modernist și suprarealistă. A primi un premiu pentru eseu, publicând de asemenea un roman *Celtic Hot Tub* (Jacuzzi celtic). Concepe cataloage pentru expoziții de artă. Cărțile lui sunt realizate în colaborare strânsă cu artiști vizuali. În afară de scris, curatoriat și revizuirea unor texte pentru alții, publică și expune propriile sale creații vizuale. În anii 1970 a petrecut trei ani studiind Buddhismul Zen în Japonia. A predat la mai multe universități și în comunități, de la persoane cu nevoi speciale până la deținuți din închisori. Își petrece timpul în Țara Galilor și România. În România are o casă în satul Horlești în apropiere de Iași, ca și în Țara Galilor, o casă aflată între Swansea și Cardiff. Cea mai recentă carte a sa este *Sponge, The Animal that Gave us Oxygen* (Buretele, animalul care ne-a dat oxygen, Incunabula Media, 2014), un studiu ilustrat de bureți imaginari.

Măsurând

Copiii au dat peste o ruletă retractabilă
și măsurau orice aceasta le dădea ocazia
să-i elibereze siguranța și să privească uimiți
țolii și centimetrii zăngănind înainte și-napoi
precum limba unui cameleon încărcată de gustări.
Și dacă nu există dimensiuni exacte
îl întreabă un copil pe altul – a da, tare –
ceilalți copii se adaptează ușor, așa cum o fac
din spațiu spre junglă și iarăși în spațiu
numai că de data asta măsoară un univers fără

dimensiuni
și toate paradigmele lor merg să vîneze
vesele
într-un joc de-a v-ați ascunselea într-o ma-
terie bogată atîta
vreme cât să le dea cea mai neînsemnată
scuză de-a reinventa
această jucărie ciudată care schimbă
obiectele în numere.

Unde sarea înseamnă miez

Martina STRAKOVA

A studiat științele culturii la Universitatea din Bratislava. Și-a luat doctoratul în filosofie în Germania după studii aprofundate. Debutul în poezie cu volumul *Pohládnice z neviditeľných miest* (Ilustre din locuri nevăzute, 2019, volum apărut în română *ilustre din locuri nevăzute*, prefață, note și traducere de Mircea Dan Duță, Brumar, 2023). A primit Premiul Podurile din Struga pentru cel mai bun debut poetic în 2019 în cadrul Festivalului de Poezie din Struga din Macedonia de Nord. Din 2013 realizează un workshop de scriere creativă Scriind către tine însuși ca o meditație în cadrul Festivalului de Poezie Ars Poetica de la Bratislava. Scrie și basme pentru copii sub pseudonimul Irène Findrych, se dedică și picturii, traducerii literare din germană și engleză în slovacă. Este autoarea unui concept creativ și a unor texte pentru proiectul online de lifestyle Příběhy a peripetie Gertrud Wurmvej (Povești și vicisitudini ale Gertrudei Wurm). Trăiește și lucrează la Bratislava. Mai multe despre poetă aici: www.martistrak.sk

Sulf

	atinge	
	trupurile bronzate	haptic
	în locurile	ne scufundăm rădăcinile în locurile
	unde pietricelele	cele mai adevărate
imprimă forma lor	mergem desculți	unde sarea înseamnă miez
	ca să simțim iar	și apa nu-i adâncă și-i rece
	că încă mai trăim	
că nimic din toate astea nu-i o ipocrizie		

Oameni în carne și oase

Traian POP

Născut 1952 Brașov, scriitor, editor, traducător și jurnalist. Colaborează în timpul și după terminarea studiilor (inginer de sunet, textier) cu grupuri de muzică rock și jazz. În paralel, începe să publice texte protestatere. Doua piese de teatru interzise: „Orașul piticilor mincinoși” (după zece reprezentații) – respectiv „Frumos și liber cu tine privind” (interzisă cu puțin timp înainte de premieră). Membru în prima redacție a primului cotidian liber din România, „Timișoara” după căderea lui Ceaușescu. Din 1990 trăiește la Ludwigsburg, unde în 2002 înființează editura literară ce-i poartă numele. Traian Pop a fost distins ca autor și editor cu numeroase premii literare, între altele cu Premiul Andreas Gryphius 2020 și Premiul Editorilor Germani, 2024. În 2025, Președinția României i-a acordat Ordinul „Meritul Cultural” în grad de ofițer, categoria A – „Literatură”. Cea mai recentă apariție editorială în Germania: Der letzte Schnee (Ultima ninsoare), Ludwigsburg 2020. În 2004 Poscimum Production a realizat Scurtmetrajul Traumdictat bazat pe poemul Cine habar nu are, film care a intrat în circuitul cinematografic din Germania.

Cu mâinile la ceafă

scăpați din lesă
sărută rând pe rând burta camionului militar
(un fel
de a se face una cu pământul
spre a fi recunoscuți drept oameni în carne și
oase?)

de azi înainte vor întâlni
întâmplări fără a mai ști dacă le-au trăit
ori numai li s-a spus că au existat aievea
cu mâinile la ceafă își vor vinde

în haine și nume de împrumut (rând
pe rând?)
cetățenia
naționalitatea
sexul

s-ar crede că exagerează
un pic
poftim însă
de le-o spune

Cannes, iunie 1998

Febra din decembrie

Ghiță NAZARE

Recent, Daniela Gumann, membră a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, președinte fondator al Asociației Scriitorilor Români din Austria (ASRA), cu o experiență de viață de invidiat (asistent social în Galați, îngrijitoare la un azil de bătrâni din Israel, administrator al unui azil de bătrâni din Viena, licențiată în Comunicare și Relații Publice, absolventă a Facultății de Sociologie și Asistență Socială, cu un master în Afaceri și Economie Internațională), a trimis pe piața cărții cel de-al XX-lea volum al scrierilor sale (*Febra din decembrie*, Editura UZP, București, 2024).

Un roman de peste 300 de pagini, având ca subiect viața dintr-un azil de bătrâni din Austria, azil al cărui administrator a fost mai mulți ani, acolo unde, așa cum plastic s-a exprimat autoarea, „bătrânețea se odihnește”. Și în acest volum, precum și în altele (amintim aici doar volumul „Crăciunul care mi-a achimbat viața”, apărut cu șase ani în urmă), Daniela Gumann, dovedește că stăpânește arta dialogului, ceea ce-l face pe cititor să fie permanent conectat la text, să urmărească firul acțiunii, să-l îndemne la lectură. De asemenea, autoarea își pune în evidență harul de povestitor, frazele sunt calde, cuvintele încălzesc sufletul.

Folosește expresii profunde în conținut, cu semnificații, expresii plăcute

minții și sufletului, expresii înrudite sau chiar se pot constitui în maxime sau aforisme. Câteva exemple sunt edificatoare: „azilul este o *arcă* ce păstrează esența fiecărui suflet”; „Soarele se joacă pe zidurile castelului”; fiecare bătrân din azil aduce cu el un colț de lume”; „bătrânețea nu este doar despre corp, ci, mai ales, despre suflet”; „o femeie cu riduri care păreau desenate de însăși viața” etc.

Chiar și titlurile celor trei capitole sunt ademenitoare pentru cititor: „Când timpul își ține respirația”; „Printre șoaptele trecutului” („Trecutul nu pleacă niciodată de tot. Stă acolo, la marginea gândurilor, ca o fotografie veche găsită într-o cutie prăfuită” – glosează autoarea); „Din dorințe înghețate și vise topite”. Semnificativă în acest sens este și mărturisirea pe care Riccardo, un bătrân din azil, cu statut de personaj al romanului, o face preotului Alberto, venit pentru descărcarea sufletelor celor obligați de viață și de soartă să ajungă aici: „Dar fiica mea, părinte? Ce legătură mai am eu cu ea, când a preferat să mă trimită aici, la marginea existenței mele, doar pentru a scăpa de responsabilitate. Pentru ea, eu sunt o povară, o cheltuială...”.

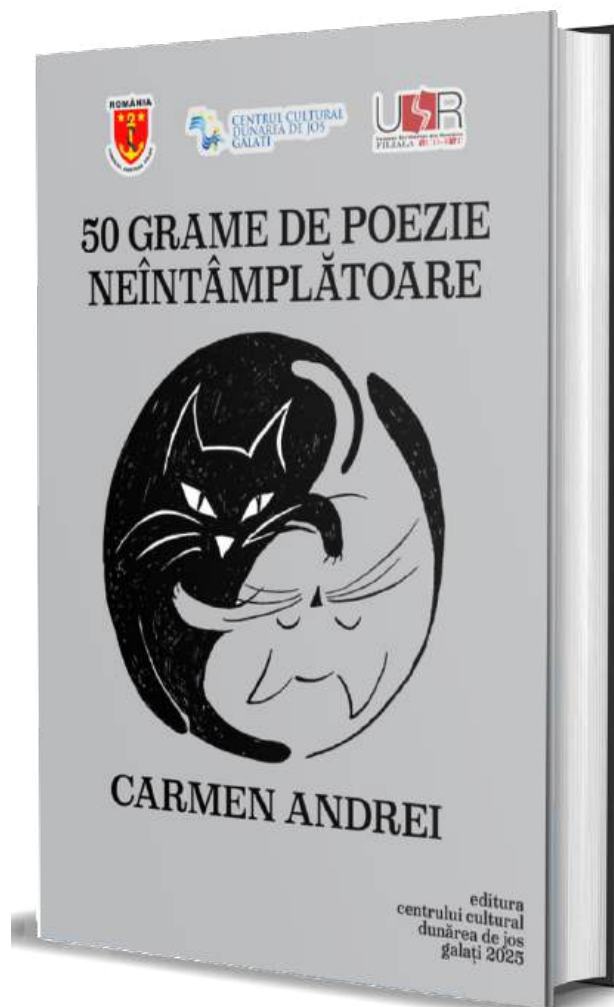
Un alt episod dramatic din conținutul cărții Danielei Gumann îl reprezintă pregătirea în azil a sărbătoririi Crăciunului,

când eventuala bucurie a evenimentului se amestecă, se combină cu tristețea, cu durerea bătrânilor nevoiți să întâmpine nașterea Domnului Iisus Hristos în locația respectivă. Același Riccardo izbucnește, adresându-se colegilor de suferință: „Noi suntem cei abandonați de copii. Țsta-i adevărul. Ne-au lăsat aici ca pe niște bagaje uitate într-o gară”.

Așadar, „Febra din decembrie”, o carte despre suferință și durere, fizică și sufletească, despre oamenii cu care Carmen și Francesco, personajele principale ale romanului, alias Daniela și Constantin Gumann (soțul Danielei), s-au confruntat în calitate de administratori ai azilului cu nume simbolic „Castelul Amintirilor” din Austria.

Recomand cu căldură iubitorilor de carte să citească „Febra din decembrie” a Danielei Gumann, acest text constituind, cred, argumente suficiente pentru un asemenea demers.

**50 DE GRAME DE POEZIE
NEÎNTÂMPLĂTOARE**

CARMEN ANDREI

Ed. Centrului Cultural

„Dunărea de Jos”

Galați, 2025

Eudaimonie

fragment din volumul II al romanului „Elipsoid”

Iosif ROCA

Simte mirosul parfumului iubirii Sarei. Înaintează – lumina devine din ce în ce mai vie, una cu mireasma asemănătoare celei de tămâie, atât cât trebuie din fiecare. Este ridicat din nou, memoria deschide ușile sale și primește înțelepciunea provocărilor milenare, știința nopților și mesajele zilelor, de la începuturi, re trăiește omenirea, simte adierea dătătoare de viață în iubire, învață adormirea în moarte și cum se moare în viață fiind. În depărtare vede halta minciunii, lucirea stranie a pâclei și abandonul suprem – apare îndoiala. Se întoarce la Re pentru purificare și spre mirarea lui, acum, cele două intrări sunt ca la început, dar odată cu apropierea de ele dispăre imaginea și reapare una singură, deschisă și identică cu cea văzută anterior, la fel și în interior – nimic schimbat. Astfel înscrie în memorie acest prezent: „Afară pâcla se vede amestecată cu raza, în continuă mișcare, pătrunzătoare, aleatorie, de neînțeles, creează haosul minții, cel al lumii și ascunde calea. În interior pâcla este văzută în depărtare, fără putere, dar granița pulsează, iar în apropierea ei se simte mirosul oribil din halta minciunii, se văd dinții înnegriți ai pâclei și haosul dezordinii abandonului suprem – acestea nu tr.”

Dar... „Lupta e afară!”

Înaintează – Aam este chemat spre un loc de nedescris, de unde nu se mai văd

halta minciunii, nici lucirea stranie a pâclei și nici abandonul suprem. Apare în fața sa o imagine vie care seamănă cu Elipsoidul, ba chiar este Elipsoidul, este lumea de afară, așa cum este în acea clipă, în continuă mișcare în brațele timpului. Instantaneu se trezește în pâcla cea mai plină. Nimic nu se aseamănă cu durerea simțită – de mii de ori mai multă decât părăsirea în lume, durerea cea mai mare din Elipsoid ar fi suprema bucurie aici, dar nu este posibil. Memoria îi este conectată, printr-un fir ombilical, cu locul plecării – poate gândi în inima pâclei – este o tumoare nemaîntâlnită în negura pâclei (np). Np nu poate înțelege (deocamdată), dar simte pericolul – se frământă în ea și vrea să scape, să taie canalul de legătură. Știe: Se va întâmpla ceva. Nicio memorie omenească nu a pătruns-o vreodată. Din contră, era/este stăpânul deplin a ei de la începuturi.

Se îmbală cu propria negură și cu furie se năpustește asupra Elipsoidului. În paralel Aam revine în inima muntelui, în locul curat din preajma Re și vede învârtoșarea np.

Covor / Rotisor / Ring

Iluzia de a fi scăpat de ororile comunismului

Romeo Aurelian ILIE

Volumul de poeme Orașul decolorat/ glorios în rimă al poetului gălățean Leonard Matei, publicat la Editura Eikon în 2019, este în primul rând un volum-document, un volum-mărturie, poetul reșezând pe tapet, în lumină, atrocitățile săvârșite de clasa politică totalitaristă, între anii 1940 și 1964, respectiv deportările și chinurile pricinuite evreilor de către autoritățile legionare, cât și monstruozițiile desfășurate în închisorile comuniste, de la începuturi până la momentul decretului eliberator din 1964.

Inserate în corpul poemelor prin tehnicile de pe acum clasice ale intertextualității, printre amintiri „strălucitoare”, fragmentele-mărturie traversează volumul de la un capăt la celălalt. Astfel, încă din primul poem, după o scurtă reverie: „și știți dumneavoastră/ doamnelor și domnilor/ când am fost cel mai fericit în viața mea/ (sunt chiar curios/ îmi suflă paul)/ eram la paris (bravo)/ tânăr (vous/ l'êtes/ seigneur)/ apăruse luna (tiens)/ lângă mine/ o femeie frumoasă (pas possible) cânta sonata lunii a lui beethoven”, cade ca un trăznet, pe nepusă masă, amintirea terorii: „te înfășurau într-un covor și te loveau cu picioarele unde apucau/ asta era metoda covorului/ apoi te așezau ghemuit pe o bară

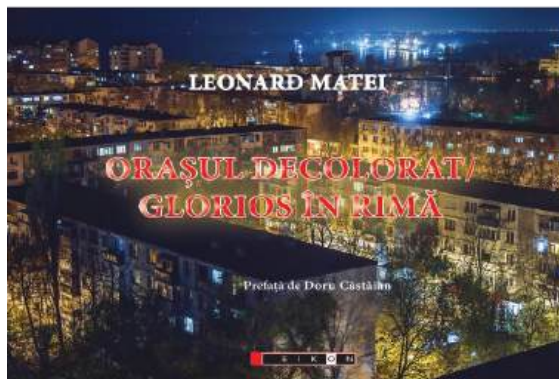
de metal/ te legau la mâini și la picioare și te loveau cu picioarele în timp ce te învârteau/ asta era rotisorul/ a treia metodă de tortură era ringul/ te puneau în mijloc și te întrebau/ de ce ai făcut asta banditul/ nu vei ieși viu de aici/ și te loveau cu bestialitate”. Acest fragment a fost preluat chiar din mărturia lui Mihai Dionisie, din cartea Mărturii din temnițele iadului comunist.

Dar Leonard Matei nu a procedat doar la un facil copy/paste din alte cărți de acest gen, ci în virtutea capacității sale de a empatiza cu cei oropsiți, a recurs și la propria sa „imaginație”, încercând să recreeze, prin „tehnicile poetului” de această dată, adică recurgând la diferite figuri de stil, menite să facă lectura mai suportabilă, alte tipuri de chinuri. De exemplu, probabil pe baza amintirilor rămase de la bunicul său, acesta recreează atmosfera vieții celor ce, nemaiputând suporta ororile comunismului românesc, încercau să fugă la sârbi, folosind Dunărea drept liant, deși era o operațiune cât se poate de periculoasă, riscând să fie împușcați de poliția de frontieră: „să locuiești sub apă este posibil/ bunicul meu a făcut asta a locuit sub dunăre/ avea doar o salcie pletoasă prin care înghițea aer/ și se bronza prin apă și când cerul era întunecat”.

Pogromul desfășurat împotriva evreilor de către regimul legionar-antonescian este descris de asemenea într-o manieră istorico-poetică: „în 1940/ în 1941/ evreii urcați în vagoane nu s-au mai întors în familie/ și cei care au putut au plecat văzând cu ochii în orașe în care se putea cânta jazz/ unii se povestește că dansau încă de la semnarea actelor de vânzare - cumpărare/ dacă am găsi măcar un fruct stafidit/ spoerri l-ar crăcăna să dea rod și nașterea s-ar face în apă de dunăre pe verticală”.

O altă variantă ce cuprinde ambele evenimente, atât pogromul cât și temnițele comuniste, realizată tot pe baza mărturiilor supraviețuitorului Dionisie Mihai: „1940/ tata dispăre definitiv în timpul retragerii din basarabia/ 02.04.1952 sunt arestat/ 17 ani și 8 luni de viață până atunci/ 8 luni/ tortură/ niciun nume/ 5.12.1952/ 8 ani de condamnare/ covor/ rotisor și ring/ mă numesc dionisie mihai/ fiul lui dimitru și marița/ înainte să devin un număr am condus societatea tineretului antisovietic/ galați/ canal dunăre-marea neagră capul midia/ alba iulia/ jilava/ aiud/ poarta albă/ jilava/ gherla/ cavnic/ valea nistrului/ gherla/ deținut fără corespondență/ fără vorbitor și pachet/ gherla/ 100 de zile carceră/ la 3 zile zeamă de varză/ mă învelesc cu frig și umezeală/ fac apă la plămâni/ am în față hârtia care aduce antibioticul/ nu semnez colaborarea/ aștept să mă sufoc”.

Spuneam în deschiderea acestei cronici că inserturile despre ororile legionarismului și ale comunismului traversează volumul lui Leonard Matei. Și este adevărat. Numai că acestea apar cumva sporadic. În restul de aproximativ 85% din conținutul acestei cărți, se răspândește, ca un gaz lacrimogen, fantoma difuză (și uneori

teribil de concretă) a comunismului, ghicită în obsesia pentru muncă, în ignoranța față de valori și de cele ale spiritului, în frica intrată în oase ca un reumatism care „scoate capul din găoace” când se strică vremea.

Altminteri, la o lectură neasumată, versurile „apolitice” ce alcătuiesc grosul volumului, ar putea trece drept un caleidoscop poetic în care se vorbește despre absolut orice, fără însă a se pune accentul pe ceva anume, tocmai pentru că lipsește fundamentul necesar oricărui discurs coerent, bazat pe argumentație. Însă acest „bazar versificat” nu este nicidecum un semn de slăbiciune poetică, ci dimpotrivă el este menit să simbolizeze atmosfera post-comunistă, atmosfera anilor '90, traversați de acea confuzie generală, de superficialitate, de dorința de a schimba totul cu orice preț și bineînțeles de iluzia de a fi scăpat de ororile comunismului.

Așadar, din orice punct de vedere ar fi privit, volumul Orașul decolorat/ glorios în rimă al lui Leonard Matei, este un volum-mărturie, binevenit inclusiv în această perioadă, ba aș îndrăzni să spun chiar necesar în această perioadă în care revine tot mai pregnantă iluzia că am fi scăpat odată pentru totdeauna de regimurile totalitariste.

Mă numesc Nimeni

Aurelia CARAGEA

Mă întreb dacă numele ne sunt alese pentru rezonanță, pentru ceea ce semnifică ele sau pentru a face mai ușoară comunicarea cu apropiații noștri sau cu cei aflați la un moment dat în apropierea noastră? Sunt mesaje monosilabice ca să poată fi ușor de reținut, auzite mai repede, mai din scurt, sau dimpotrivă, mai lungi ca să dăinuie cumva în aer, să respire mai bine și să se adapteze mai ușor la ce urmează să se spună? Să luăm în calcul și vocalele și consoanele ce le alcătuiesc, numărul lor, preponderența unora sau altora într-un context atât de scurt? Statisticile nu par să ne propună răspunsuri și nici nu ne-am da în vânt după cifre. Ar fi doar alte cifre peste cele pe care, inherent, le adunăm ori le scădem zi de zi. Plictisitor...

Mi-ar plăcea să invit pe scenă câteva nume de rezonanță care să se înfățișeze în fața publicului în toată splendoarea caracterelor, drapați statuar ca într-o galerie de artă umană. Cuminiți, își așteaptă politicos rândul. Odată intrați pe scenă, defilarea lor în fața ochilor strălucitor de curioși are un aer de măreție, respiră răstimpuri de trăiri, impune tăcere, invită la reflecție ...

Intră Cezar. Cu pas apăsător. Tresărim adesea la auzul unui nume atât de impunător,

perfect pentru un lider. Încărcat de istorie, exprimă faptul că bun sau rău, sfânt sau păcătos, cel care îl poartă are ceva divin în el. Ne așteptăm ca vorbele rostite de el să aibă greutate și să cântărească cât niște secole de lupte aprige cu gând de cucerire. Sunt cuvinte îndelung studiate, minuțios cântărite pe talerul ce înclină întotdeauna spre el.

Știe să le găsească pe cele potrivite în orice împrejurare, să reverse peste noi orice idee cât de cât plauzibilă, este persuasiv. Știe să spună. Am vrea să ne putem baza pe el, să ne ofere sprijin necondiționat, el să fie mândru că ne are ca sateliți și noi să fim mândri că gravităm în jurul lui. O simplă privire aruncată înspre noi ne face substanțiali și, în opinia noastră, vizibili.

Comunicăm mai firesc cu ceilalți muritori de rând, ne zâmbim chiar, pare că ne gândim unii la alții, că ne și pasă. Poleiala de importanță începe să ne înfășoare, cam rigid, ce-i drept, dar nu ne deranjează, avem așteptări ... Justificate?!

Intră Ana. Pășește ușor. Parcă plutește din dorința de a reduce distanța, imagină sau nu, dintre noi și ea vrea să ni se alăture. Numele ei, la îndemâna multor culturi și limbi din întreaga lume are forme și

variante similare. Derivă din limba ebraică, este o formă scurtă a numelui Hannah, care înseamnă grație sau dar divin, a avea milă, a binevoi. În cultura romană, numele Ana era adesea asociat cu zeița romană a cerului și dragostei, Iunona. În greacă, Ana este o formă prescurtată a numelui Anastasia, care înseamnă renăscută sau născută din nou, este legată de zeița înțelepciunii, Atena. Popularitatea numelui se datorează în mare parte simplității și frumuseții sale.

O persoană jovială, puternică, ambițioasă, luptătoare și dornică să încerce mereu ceva nou, să trăiască o altă experiență, să se regăsească într-o altă trăire sau senzație care să îi reîncarce bateriile spre bucuria celor ce o admiră și îi sunt aproape. O feminină Phoenix binecuvântată!

Intră Narcisa. Pașii ei răspândesc un parfum suav, învăluitoare, ce se pulverizează de la sine. Numele ei vine din greacă, de la „narkē”, care se traduce prin amorțit ori somn. Narkissos era întruchiparea unui personaj mitologic grecesc de o frumusețe izbitoare care s-a îndrăgostit de chipul său oglindit în apă și, căutând să se apropie de el, s-a înecat și apoi s-a transformat într-o floare, numită Narcisa. Simbolizează dragostea și frumusețea, îmbinând albul, galbenul și portocaliul într-o renaștere primăvărată, în martie. Nu se poate stăpâni, glasul ei jucăuș nu are stare, ne explică cu intonație că persoanele care poartă numele de Narcis sau Narcisa au o personalitate electrizantă, fermecătoare și sunt foarte pasionale. Îi vorbește fiecare petală a corolei, întrecându-se una pe cealaltă. Un adevărat spectacol efuziv în lumina reflectoarelor! Trec câteva secunde bune, prelungite în suspans... Discret, Maria își face apariția în aplauzele

publicului nerăbdător. Pentru orice fată sau femeie este o binecuvântare să poarte acest sfânt nume, ce arată dragoste, ocrotire, smerenie, căci doar cel simplu, iubitor și smerit poate fi îndrăgit și iubit de cei din jur. „Iubirea! Este aripa dăruită de Dumnezeu sufletului pentru a urca până la El”, spunea Michelangelo Buonarroti. Provine din ebraică - cea iubită, cea îndrăgită, acest nume fiind cel mai răspândit și mai drag nume folosit de credincioșii ortodocși. Provine din ebraicul Miriam, sau aramaicul Mariam.

Semnificația numelui nu a fost stabilită cu certitudine, dar la origine poate fi un nume egiptean, probabil „mry” - îndrăgita sau „mr” - dragoste, stăpână, doamnă respectabilă sau doamnă îndrăgită - și înseamnă copil dorit. Maria este aleasă, iubită de Dumnezeu. Ea zâmbește tuturor atât de firesc și știe să se lase mângâiată de priviri răsărite candid de peste tot. Ea nu mai are nevoie de cuvinte, ar fi de prisos!

Podeaua scrâșnește. Hotărât, fără nicio ezitare, iată-l pe Dan. Un nume masculin monosilabic. Se naște întrebarea - ce am descoperi dincolo de cele trei litere care se încăpățânează să-l țină legat? O origine ebraică pentru Dan, însemnând judecător, drept, un om dintr-o bucată, care nu poate acorda prea multă atenție impresiilor și părerilor altor oameni. Este individualist, determinat, încăpățânat și convins că le poate face singur pe toate. Sala este electrizată. Nici Dan nu are nevoie de replici, simpla lui prezență e de ajuns. Parcă aici ne regăsim mai toți, nu-i așa? Și ne și place! În sfârșit, masa largă de oameni are identitate, se numește Dan. Suntem toți în aceeași barcă, judecăm lucrurile la adevărata lor valoare pentru noi, nu ne dezicem, avem

propriile idei de nezdrunctat, ne pasă de ceea ce suntem. Nu contează încotro ne poartă curentul. Ne privim în oglinda apei de sub noi și citim înverșunare, determinare, nu vrem să cedăm nici măcar un centimetru de caracter chiar dacă dincolo de luciul apei, din adâncuri, răzbat voci din guri căscate grotesc de atâta răutate, ură, invidie sau dispreț. Nu trebuie să ne lăsăm impresionați de hăul acestora, într-un sfârșit se vor scufunda încet, dar sigur, în dizgrație, spre uitare. Rămânem eroii moderni, marinari cutezători ai valurilor vieții. Avem și prestanță. Ne trebuie.

Numele n-ar vrea să mai plece de acolo, s-ar dori de-a pururi întipărite pe soclul scenei. Șiragul scurt pe care îl alcătuiesc în fața privitorilor are reflecțiile irizate ale fațetelor șlefuite într-o piatră rară, prețioasă, scumpă până ce și vederii. Separat, sau laolaltă, alcătuiesc o frescă pastelată, în clar-obscur, mereu în mișcare, gata să populeze pământul, strigându-și discret sau, dimpotrivă, din toți răunchii, numele.

Acum, în immortalizarea propriilor roluri, sub falduri de istorie, invocați de publicul versat în simbolistica numelor, privirile și năzuințele lor răzbat mai vijelios de dedesubtul învelișului marmoreic sub care au apărut, inițial, în scenă. Ochii lui Cezar confirmă, spun "da!", atenția-i se încordează ca un arc pregătit să-și trimită săgeata. Într-o clipită, îi surprinde Anei încăpățănarea izvorâtă din dorința de a persevera în tot ceea ce își propune, învăluită în rafinament și o eleganță aparte. Îi place ce vede. Parcă adulmecă atuul feminin... Conștientizează și că Narcisei îi cam lipsesc încrederea în sine și că părerea despre ea însăși se găsește la cote destul de scăzute, are nevoie de confirmări

și aprecieri din exterior. E pregătit să i le ofere, știe bine că odată remarcate calitățile și eforturile ei, Narcisa poate da dovadă de o mare putere de muncă și de o consecvență excepțională. Întrevede încă o victorie răsunătoare pentru el, chiar dacă e departe de câmpul de luptă. E responsabil, mândru de el, freamătă deja...

Mai este și Maria. Școala vieții îl face să îi simtă bunătatea și aripa ei protectoare învăluind suflarea sălii. Spirituală, afectuoasă, pasionată de frumos, prietenoasă, ea visează la o familie și la copii fericiți. Admirabilă, desăvârșită! Daaaa, un crin alb i-ar sta atât de bine în părul negru ce dă năvală, i-ar plăcea să meargă cu ea în jurul oricărei lumi... Cezar dă semne de neliniște, se înfiorează. Să fie...?! Armura lui începe să se topească, za cu za. Pe altarul inimii i se așază Maria. Nimic altceva nu mai contează acum. Nu mai vede pe nimeni altcineva. Publicul este în delir. Până și Dan.

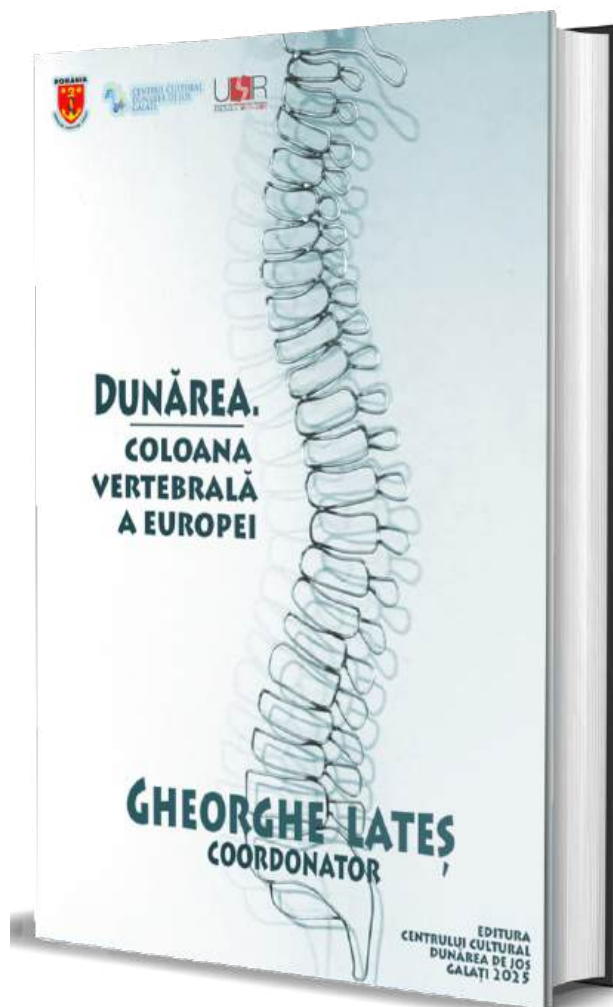
Între patricianul Cezar și ceilalți există, printre altele, o punte mai mult sau mai puțin ritmată a numelor, de consoane și vocale ce par să se combine armonios într-un arabesc ce își îndreaptă liniile spre urechile noastre. Mai multe vocale formează linia melodică nuanțată, unduitoare, lină și ademenitoare. Se aud din fundal viori sensibile cu siluete de invidiat și gene lungi de corzi. Și acorduri prelungi de flaut fermecat. Alături, consoanele fac paradă: note drepte, îngroșate și apăsate cărora doar contrabasul impunător și tuba, cu registrul ei grav, le țin isonul. Lăsând orgoliile literelor deoparte, încet, încet, orchestrația numelor este perfectă chiar și fără dirijor. Scurte sau lungi, plutesc spre nemurire. Avem nume potrivite.

Primul act se încheie aici. Numele, singure sau cuplate, chiar de părăsesc scena, dăinuie în sufletele și mințile noastre dincolo de întunericul ce se lasă după căderea cortinei. Ele au voce, iubire, culoare, unicitate, vibrație, răsunet, eternitate.

Am mai rămas eu, scenaristul. Nu m-am prezentat, îmi cer scuze! Nu credeam că este important... Mă numesc Nimeni. Nu știu de ce, din ce rațiuni, pentru cine sau pentru ce am fost numită așa, și nici ce proveniență sau etimologie are numele acesta. Pentru mine este un nume frumos, magic și mă ajută să observ imparțial tot ce se întâmplă în jurul meu: să-i înțeleg poate, întrucâtva, pe acei Cezari ce se erijează în conducători, își făuresc un pedestal și uită să trăiască, să-i admir pe Cezarii îndrăgostiți sau să-i prețuiesc pe semenii obișnuiți cărora viața le-a legat la brâu centura neagră de mai mulți Dan pentru curajul de a se arunca în lupta existențială și de a ieși învingători precum Cezar, cu steagul înnobilit cu ramuri de măslin fluturând deasupra-le. Ce spectacol grandios, un adevărat regal!

ART reading CITY

DUNĂREA.
Coloana vertebrală a Europei

Gheorghe Lateș
Ed. Centrului Cultural
„Dunărea de Jos”
Galați, 2025

Dunărea nu mai dă nori

Ivan IVLAMPIE

*Moto: E cu neputință să te scufunzi de două ori în același fluviu.
(Heraclit)*

1. La început a fost cuvântul. Când mergi pe Dunăre, mergi prin cuvântul Dunăre

Cuvântul îl fac oamenii sau îi dă naștere firea? Dacă oamenii sunt cei care numesc lucrurile, atunci aceste nume sunt simple convenții care nu pot trece de hotarele limbii celor ce au convenit asupra cuvântului, decât prin imitație sau împrumut. Dar dacă firea lucrului este cea care s-a pronunțat în privința rostirii sale, atunci ne eliberăm de liberul arbitru al numirii și dobândim o înțelegere mai adâncă a realității în cauză. Este cât se poate de realist să credem că cel ce a instituit numele „Dunării” nu a fost un Adam singuratic, un legiuitor în fața căruia s-au prosternat toți supușii, iar mai apoi toți veneticii. Săpătura arheologică a cuvintelor – etimologia –, un șantier deschis în antichitate de Platon în dialogul Cratylus, dă seamă asupra modului în care lucrul însuși participă la numirea sa.

În privința fluviului nostru, știm astăzi că în vechime el a fost cunoscut sub două denumiri, Istros și Danubius, denumiri rămase în mărturiile scrise ale grecilor și, respectiv, ale romanilor. O spectaculoasă și sintetică incursiune etimologică a celor două cuvinte o descoperim într-o carte de pionierat a literaturii române, ignorată de specialiști, poate și din motivul anului în care a fost definitiv editată (1943) și căruia îi urmează o epocă ideologică întunecată. Este vorba despre cartea lui Mihail Drăghicescu¹ Istoricul principalelor puncte pe Dunăre. De la Gura Tisei până la Mare și pe Coastele Mării de la Varna la Odesa. În debutul acestei scrieri, intitulat „Numele Dunării”, autorul enumeră opiniile istoricilor, vechi și noi, în privința originii cuvântului grec Istros, care ar desemna apă. La rândul său, Drăghicescu sapă mai adânc decât aceste relatări scrise și pătrunde la rădăcina cuvântului din cele mai vechi limbi. Sru, srav-â-mi (sanscrită), a curge; tot a curge, în greaca veche: ῥυ, σρυ, ῥέ-ω (sau râu: ῥέ-ο-ς, ῥό-ο-ς, ῥεῦ-μα); slava veche: s-t-ru-jo. Întorcându-ne la divinul Platon², acesta, în monocultura lui lingvistică,

¹ Mihail Drăghicescu (1848-1896) s-a născut la Brăila și plecat pe celălalt tărâm din Sulina. A fost pregătit pentru marină, executând funcții de comandor pe prima navă a României, Fulgerul, calitate care l-a purtat în efortul țării de dobândire a Independenței, profesor și director la școala de marină din Galați, directorul Arsenalului Flotilei de la Galați și comisar maritim la Sulina. În timpul vieții a publicat două ediții ale cărții de față care va fi împlinită postum prin efortul corpului de ofițeri de marină, carte uitată, apoi, intrată într-o nouă uitare.

coborând până la rădăcina cuvintelor, litere și silabe, are formidabila intuiție asupra literei r, ca instrument ce redă orice fel de mișcare. „Litera r (...) îmi pare a fi, în mâinile celui care instituie cuvinte, un bun instrument spre a se adapta mișcării, întrucât reproduce mergerea. Oricum, el a folosit-o adesea în acest scop: în primul rând chiar în rhein (a curge) și rhoe (curs) unde cu ajutorul acestei litere se imită mișcarea.” Istros, fie el nume dat de tribul tracic al bessilor care au pendulat peste acest fluviu, fie al unor autohtoni mai vechi, desemnează curgerea, materia în fluentă. Chiar dacă astăzi numele vechi dat fluviului a dispărut din uz, noi îi regăsim amprenta pe un canal care trece „repede” spre mare: Bâstroe. Iar că lucrurile se mai numesc și ele potrivit firii lor poate fi dovedit și din ceea ce avem în cuvintele uzuale din jurul nostru: râu, Bistrița, Nistru, Nipru etc. (Interesant ar fi, pentru a pătrunde la originea limbajului să înțelegem cum s-au articulat elementele/stihiile naturii cu organele noastre de vorbire, dând naștere vocalelor și consoanelor, cuvintelor).

Mergând prin cuvântul Danubius, pe care îl regăsim în limba contemporană a tuturor popoarelor, putem considera că această victorie asupra lui Istros este produsul expansiunii Romei, cu ceea ce istoricii numesc proces de romanizare. Însă, în contextul de față, ne interesează etimologia cuvântului. O simplă traducere din latină ne lămurește: aducător de nori, „din cauza umezelei ce produce acest fluviu, cerul deasupra sa fiind întotdeauna încărcat de nori și plouă des. (...) În scurt: Da-nubes, Dă-nubes, Dă-nori, Du-nori, Du-năre”. Mihail Drăghicescu³ ne trimite și la explicația lui Hașdeu⁴, din Istoria critică a românilor. În scurtul său articol, „Originea numelui Dunăre” reputatul savant face apel la Simonicus, despre care ne informează că era deținătorul unei biblioteci care cuprindea tot ce s-a scris până la el. Acest Simonicus transmite clar că în limba tracă Danubius înseamnă „purtător de nori”. „La albanezi norul se cheamă re. În toate limbile indo-europene radicala da exprimă ideea de a da, de unde o formă participială dan sau dana. Dana-re <dând nori>, iaca dară numele tracic din care românul a făcut Dunăre.” Juristul din Hasdeu, atunci când invocă cele 60000 de volume aflate în biblioteca lui Simonicus, face apel la argumentul din autoritate spre a ne convinge de noima cuvântului Dunăre. Ne rămâne să întărim acest adevăr făcând apel la mâl și la bălți, la privaluri și revărsări de ape, la sălcii, stuf și papură, exasperând poate cititorul, așa cum își exaspera Socrate interlocutorii atunci când, de exemplu, căutând să dea seamă de noima frumosului întina discuția aducând vorba despre cai, maimuțe, linguri sau oale de mâncare.

2. Intermezzo. Dunărea și istoria naturală a Europei

Trebuie să ne imaginăm cum arăta această apă „aducătoare de nori”. Și Oltul este aducător de nori, și Mureșul, și Tisa, și câte alte sute de râuri care își au izvorul în Elveția, Italia, Cehia, Polonia, Muntenegru sau Albania, spre a enumera doar câteva țări europene nestrăbătute de acest fluviu, care le absoarbe în setea lui nedomolită. Tocmai poate de aceea a preluat, ca un veritabil suveran, pentru a reprezenta toate aceste ape, și titlul de aducător de nori. Trebuie să

²Platon, „Cratylus”, în Opere. III, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, p. 311.

³ Mihail Drăghicescu *Istoricul principalelor puncte pe Dunăre. De la Gura Tisei până la Mare și pe Coastele Mării de la Varna la Odesa*, Imprimeria națională, București, 1943, pp. 20-21.

⁴ B. P. Hasdeu, *Istoria critică a românilor*, Editura Teora, 1999, p. 489.

ne imaginăm Dunărea cum arăta ea când a fost investită cu acest titlu regal, deoarece astăzi nu mai avem decât o frântură a ei.

Alături de suratele sale, apele care se varsă în ea, Dunărea naturală cunoaște un ciclu anual de viață, care urmează anotimpurilor, anume ascultând de voința Soarelui. Începuturile iernii aduceau deja speranța împlinirii, apa începea să se lătească. Gerul, când era aspru, așternea un pod de gheață, nu totdeauna de încredere, căci apa, năvălind dinspre tot ce putea să adune, începând din Munții Pădurea Neagră, se așeza peste acest pod, ridicând unul nou sau alunecând liniștită, ca o lebedă, spre Mare. Se putea întâmpla să nu vină hrană din amonte și podul se prăbușea. Putem mult varia în imaginația noastră aceste întâmplări reale ale iernatului.

Dar să ne imaginăm și că sus, peste tot în Europa, deasupra izvoarelor, se așterne apă înghețată, zăpadă care își așteaptă startul. Soarele îl dă și pornește un nou ciclu al vieții, primăvara. Peste tot apele se umflă, nu se grăbesc spre Mare, ci năvălesc, acolo unde nu e munte sau deal, spre bălțile și luncile fericite de renașterea ce stă să vină, de duhul învierii care se apropie. Primăvara acest duh aparent apocaliptic își intră în drepturi și se produce o nouă geneză pe întinderi necuprinse vederii umane. Doar bucuria Soarelui cuprinde totul. Și din prea mult entuziasm pentru opera sa, El își îmbrățișează creația cu tot mai multă căldură. Apele se retrag, ca nori, în semn de omagiu adus Cerului, iar tot ce s-a născut din revărsarea lor devine un minunat tablou floral, început al unei noi geneze, peste tot răsună o simfonie divină a necuvântătoarelor ce-și caută perechea spre a cuibări. Parfumuri dumnezeiești trezesc la dans miriade de insecte. Peștii cei tăcuți, în secretomania caracterului lor, au inundat apele calde și liniștite ale acestor bălți, care acum sunt legate de Dunăre doar prin mulțimi de privaluri.

Depun icrele, durerea facerii nu-i îndeamnă la hrană. În apa limpede poți vedea înotând, unul lângă altul, monștri care te sfidează prin nepăsarea lor. Spre deosebire de această tăcere, orăcăitul broaștelor e un concert magnific, acompaniat de buhaiul de baltă. Stuful și papura, în coloană militară, cu verdeața imaculat al noilor uniforme, par nehotărâte încotro să pornească marșul, iar adierea blândă a vântului nu pare a fi un ordin militar. De aceea, își răsfrîă rădăcinile în mîlul dulce și cald, întărind detașamentul, și se înalță spre văzduh, ca semn de slăvire a Creatorului. Sălciile plâng de bucuria renașterii. Ca mulțimi de vestale aflate în pelerinaj – cum minunat le caracterizează Vasile Băncilă⁵ –, fermecate de peisaj, ele par că au uitat să mai plece. La rândul lor, plopii, ca lumânări așezate pe candelabrul acestei catedrale a naturii, pun în armonie șoaptele frunzelor cu șopotul apei și murmurul vântului, totul într-o dumnezeiască liturghie. Soarele este mulțumit și se poate odihni acum ascunzându-se după nori. Natura e pe un fâgaș bun. Căldură este și devine tot mai multă. Oare, adormind, a uitat de noi, se întreabă neliniștită creația. Privalurile se răresc, peștii simt asta. Cu mic, cu mare, fug înspre răcoarea fluviului. Doar naivii și cei ce abia au văzut lumina apei își pun nădejdea în confortul bălții. E un risc aici, dar apa se întoarce din norii ce tună și fulgeră ca focul Soarelui sperind creatura nesăbuită. Așa trece vara. Florile sunt semințe gata de coacere, puii s-au hrănit din belșug și învață zborul, detașamentele militare nu-s decimate, ba își văd legiunile întărite.

⁵ Vasile Băncilă, „Spațiul apelor” în *Spațiul bărăganului*, Editura Muzeul Literaturii Române. Muzeul Brăilei – Editura Istros, 2000, p. 69.

Totul s-a petrecut în tăcere. Tăcerea este uluitoare în acest univers al Dunării. Orice zgomot este absorbit de buretele peisajului. După rapsodiile genezei ale primăverii, când totul s-a unit într-un desiş al vieţii, tăcerea a devenit noul fond muzical, lăsând loc creşterii şi împlinirii. Bucuria acestei ode e răsplătită toamna. Grijiulii Soarele îşi retrage mângâierea. Şi totul începe să se scuture de povara efemerei geneze. Seminţele, unele îşi iau zborul împreună cu păsările călătoare, altele cad pe pământul acum însetat, frunzele oferă ultimul spectacol al culorilor, iarba, uscându-se, e plină de speranţă că patrupedele bălţii vor face loc rădăcinilor unui nou spaţiu vital. Ploile hrănesc toate aceste iluzii ale naturii şi Dunărea începe lent dilatarea. Eterna întoarcere a identicului e o forţă a acestui fluviu care a creat o natură.

Dar omul, unde este omul în tot acest ciclu de viaţă? Cum am uitat de el? Nu e cu putinţă o astfel de omisiune! Ca să răspundem, trebuie să introducem istoria în natura Dunării. Omul a găsit în „cea care dă nori” împlinirea deplină: hrană, securitate, libertate. Asupra Dunării n-au năvălit popoare ca spre o comoară care trebuie jefuită şi posedată. Ea nu are virtuţile unui pământ de arat, „subsolul” ei este greu de muncit şi prezintă „bogăţii” omniprezente (peştele), uşor accesibile. Nimeni nu şi-ar dori să întemeieze un stat în împărăţia mlaştinilor şi a ănaştarilor. De acea locuitorii Dunării – al acelei părţi a fluviului eliberat de încorsetarea munţilor şi a dealurilor – au fost oameni liberi, care au optat pentru un mod de viaţă sezonier, fără a fi implicaţi într-o diviziune a muncii (specializare) şi fără să aibă în gând să revendice un drept de proprietate. Peste ce să fii proprietar lângă un fluviu în care nu te poţi scălda de două ori (Heraclit), într-un spaţiu mlaştinos care se reconfigurează de la an la an, pe un teren cu hectare de stuf şi muri cu vrejuri inuman de ţepoase, peste ce plauri să devii proprietar, formaţiuni vegetale care ne amintesc zilnic tot de filosofia lui Heraclit: panta rei? Dar, pe Dunăre năvăleau periodic norii istoriei. Ea era hotar între bogăţii râvnite. Şi tot felul de Dariuşi sau Traiani au făcut din ea drum de trecere spre cuceriri. În acest punct, Dunărea intră în jocul intereselor de dominare al oamenilor, în vrajba lui homo homini lupus, scăpaţi de puterea binevoitoare a Soarelui.

Pedagogia cărţii lui Mihail Drăghicescu este o excelentă ilustrare a acestei situaţii. De la Gura Tisei (adică de acolo de unde fluviul nu mai e încorsetat prea mult spre a se revărsa), marinarul Drăghicescu ia spre inventar fiecare localitate importantă a fluviului pentru a-i descrie istoria în directă împletire cu natura aducătoare de nori. Bogata săpătură, de acum nu etimologică, ci în documentele istorice scrise şi nescrise, scoate la iveală rolul jucat în istoria oamenilor de stuf, de mocirlă şi bălţi, de poduri de gheaţă, de trădarea localnicilor. N-aş şti ce să extrag din acribia autorului pentru a ne fi de folos să înţelegem cum Dunărea a făcut singură istorie, deoarece textul e plin de exemple. Aici se impune o controversată chestiune a istoriografilor: putem nara faptele şi din perspectiva întrebării „ce s-ar fi întâmplat dacă”? De pildă, ce s-ar fi întâmplat dacă Alexandru cel Mare ar fi fost ucis de o săgeată imediat după „dezlegarea” nodului gordian? Or, acest mod de a judeca faptele oamenilor a fost dezminţit de Dunăre. Strategii, încrezători în planurile lor, s-au lovit de încăpăţânarea bătrânului fluviu.

N-au luat în calcul ce s-ar întâmpla dacă el îşi iese din matcă, dacă gerul va face peste el un pod de gheaţă, cât de înconjurat este el de o junglă fără ieşire. Şi deseori au fost luaţi prin surprindere, suferind pierderi şi rezultate catastrofale.

Va continua în numărul următor!

Upgrade

George DIMITRIU

A fost odată ca niciodată o firmă specializată în IT, mică da' voinică, firmă ce se lăuda cu clienți importanți și cu o conducere familială. Individul cu canini de vampir care juca rol de patron își angajase soața – o blondă lucioasă, cu ochi întunecați și nas îndrăzneț – în firmă și avea o concepție specific românească: fiecare angajat trebuie să se priceapă la orice. Dacă îl întrebai însă ceva din domeniu, fața ovală ce garnisea un cap mare, care-și ascundea cu dibăcie chelia, croncănea că n-are timp de pierdut cu explicații – trebuie să semneze contracte.

Nasu-i cărnos, cu nume de rege danez, se lăsase înconjurat de ochi căprui, cu căutătură cutezătoare și de niște buze subțiri, care zâmbeau strâmb. Își trata angajații cu dispreț suveran, iar sprâncenele, arcuite îndrăzneț, îi priveau cu expresii de animale de pradă.

Patronul – ce părea că într-o viață anterioară fusese aristocrat și-și adusese cu el orgoliul – angajase pe Gicu în rolul aparent de supraveghetor, în fapt un jolly joker. Mustăciosul se plimba vigilant prin cele două apartamente care găzduiau firma, scrumând în palmă țigările pe care le suda și privind cu ochi negri, sfredelitori, angajații – precum odinioară strungurile, în fabrica-n care fusese maistru. Trăgea adânc,

lăsând fumul să-i pătrundă simțurile și să-i înăbușe emoțiile. Atunci când nu patrula, distribuia e-mail-uri cu sarcini, în timp ce buzele-i răsfrânte murmurau mut. De altfel, dezumanizarea era încurajată și prin absența contactului social – între angajați se comunica doar prin poștă electronică.

Lipsa cunoștințelor IT îl făceau pe Gicu șeful ideal, iar atunci când a izbucnit într-o confesiune neașteptată către unul dintre cei supravegheați, acela nici n-a apucat să-și distileze gândul:

– M-am săturat, Ioane! Trebuie să fiu ca o balerină – i-a spus, cu voce joasă.

Tocmai ce se confruntase cu ochii în veșnică mișcare, ochi care vegheau urechile dacice și formele colțuroase ale șefului – singurul care le știa pe toate, chiar și în materie de IT!

Boss-ul a lipsit într-o zi, iar rețeaua de calculatoare a cedat, ușurată – prin urmare, nimeni n-a mai putut lucra. În ziua următoare, era foc și pară!

– De ce n-ați rezolvat problema?

– Nu ne pricepem la rețele – a cutezat să grăiască Oana, o duduie dolofană, care mânca zilnic „la botul calului”.

– Păi să vă pricepeți de-acum încolo!

A plecat trântind ușa și a dat peste femeia de serviciu, tanti Nuța. Doamna între două vârste l-a privit lung cu ochii săi albaștri, temători, iar buzele-i generoase au cutezat să șoptească cu deferență:

– Bună ziua!

– Nu-i bună deloc! a cârâit gușa de lângă ea. Tu de ce nu ai rezolvat problema? N-ai fost ieri la serviciu?

– Ba da, a îngânat anevoie dama. Ca să fac curățenie. Eu sunt femeia de serviciu.

Deja o săgeta frica!

– Știu cine ești și nu-mi pasă! Atunci când apare o problemă, orice angajat trebuie s-o poată rezolva! i-a aruncat, folosind cuvinte materiale însoțite de mișcări scurte, hotărâte. De mâine te apuci de studiul informaticii. Asta dacă vrei să mai lucrezi aici!

Tanti Nuța a simțit apăsarea lacrimilor sub pleoape, iar chipu-i brăzdat de riduri a rostit cu glas surd:

– Am înțeles!

Din acel moment, menajera s-a apucat temeinic de studiu. Știa că anunțuri de concedieri se repartizau zilnic, că trebuia să se confrunte periodic cu omul a cărui privire nu se împlânzea niciodată, omul neabătut ca o locomotivă și nu voia să-i audă râsul înfundat, urmat de reproșuri. Învăța și plângea! Plângea și învăța, tremurând uneori spasmodic căci curiozitatea nu-i făcuse frica suportabilă, frică ce-i pătrunsese simțurile, frică pe care o percepea în fiecare fibră a trupului! Așa i-a mărturisit lui Ion, un blând ascultător, într-o zi în care nu și-a mai putut domoli zbuciumul lăuntric.

Fiind sclava datoriei, n-a conștientizat cu învățatul chiar dacă îi apăruseră zbârcituri în colțurile gurii! Purta pecetea unei gândiri lipsite de abstractizare ce-i făcea misiunea imposibilă, așa că se lăsa deseori biciuită psihic de posesorul acelui țel cumplit, în fața căruia nu stătea nimic – înavuțirea rapidă. Bărbosul Ion n-a mai rămas în acel loc în care nici vântul nu cuteza să bată, dar a aflat după o vreme că tanti Nuța a izbutit. Să cedeze psihic, desigur!

Cornul mai sunase de câteva ori

gânduri răzlețe spuse înainte de a scrie o povestire

Tudor CÎCU

Cornul care a sunat în Cântecul lui Roland se spune că lăsase în urmă o poveste de dragoste. Nelămurită. Ca și noaptea în care Ghilgameș iar visă în vatra zeului cu păr de aur sub ochii stinși ai lui Enkidu, ori ai lui Roland, cel născut în peșteră, rămas de unul singur să sune și acum din cornul de fildeș în trecătoarea Roncevaux. Cum nici pentru Aude, iubita lui de acasă, n-a mai răsărit luna pe cerul spre care suia acel sunet de corn, vreodată, am zis că a venit vremea să înfrunt mitul unui rătăcit scriitor care a complicat totul, îndrăznind să scrie, pentru a nu sfârși în îndoială. Când am început să aștern pe hârtie povestea mea (în romanul Fata cu smochine) s-a spus că în Valea Lunii nici pentru cei doi eroi ai mei nu o să mai apară luna. Doar sunetul unui corn mistuit de durere ca să se știe că fără Dumnezeu mereu e noapte. Am umblat pe sub ferestrele eroilor mei, prin ploaie... și nu mi-a fost frică. Pentru că ea era acolo. Și dintr-odată, pentru prima oară, soarele s-a desprins ca niște spițe de roată; și așa cum „trădarea își arată glasul”, l-am auzit pe cel plecat primul spre ghereta unde preotul frângea anafura în potir gata să primească spovedaniile mele.

Dar mi se spusese: „În Valea Lunii nimeni nu plânge aproape niciodată!”

Tocmai aș fi vrut să-ți îngân, cititorule, un altfel de cânt și despre oastea lui Igor. „...hrăniți-l cu pâinea și apa întristării” – stă scris la „Cronici” 2,18. Hrăniți-l cu iluzia că, tu, cititorule, ai o mare admirație pentru cele cinci trepte urcate înspre porțile cetății în care autorul acestor rânduri și-a ferecat amintirile, îmi strigă eul meu lăuntric, vroind a mă opri din înaintare. E un vacarm în urmă și, din moment în moment, mă pot ajunge din urmă ecourile celor lăsați pe pragul de acasă. M-aș supune îndată lor, dacă aș ști că până aici mi-e permis să urc.

Dar supunerea și resemnarea de care aş da slăbiciune, întorcând ca Orfeu capul înapoi, n-ar fi o dovadă că toate acestea pot fi și ale unui om sfârșit? „De și-ar așeza Dumnezeu fruntea pe umărul meu ce bine ne-ar sta nouă așa, singuri și nemângâiați...” – scria Cioran. Sub acest aspect, mă gândesc uneori la Rogojin și Mășkin, cele două personaje ale lui Dostoievski. Ce-or fi gândind ei, acum, despre încercarea mea de a le buzunări, la infinit, sufletele? Tăcerea acelei nopți, în care Rogojin îl duce acasă pe Mășkin și îi arată cadavrul Nastasiei Filipovna, pe care apoi o veghează împreună întreaga noapte, nu-mi dă pace. „Mă iubește până într-atât – observa Nastasia Filipovna – încât este exclus să nu fi început să mă urască”.

Strigătul meu venit din interior, la cruzimea cu care autorul „Donului liniștit” își omorâse eroina (pe Axinia) – „Axinia muri în brațele lui Grigori, puțin înainte de revărsatul zorilor” – mă face să cred, că nu e strigătul meu, ci al celui alt; al celui Rogojin, care, simțind fiorul apropiatei tragedii, strigase celor din jur, ca un apucat: „Nu vă apropiați! (...) E a mea! Numai a mea! Regina mea! S-a zis!”. Veți spune: sigur, își apără amintirile, precum acei oameni-scorpioni în cântul al noulea din Ghilgameș, cei care păzeau, între munți, poarta prin care tocmai va trebui să iasă soarele. De aceea, acum șovăie și nu mai vrea să înainteze. Îi este teamă: „Iar îi este frică!”, ar fi spus fata cu părul roșu, din „La țigănci”. Așadar, țineam să-ți murmur „acel” cânt despre oastea aceea întoarsă acasă, zdrobită de durere. Viața mea seamănă, întrucâtva, cu acea goană a cneazului Igor către casă. Puțin câte puțin, după ce pierde cam totul, biruința la care visa cneazul trece în stăpânirea uitării ca și barba moșneagului care-mi depăna mie povestea ce pare o pată albă în întunericul care se

lăsase peste flăcăruia lămpii cu gaz. Dar și trâmbițele, care vestiseră cu câteva clipe înainte în toate cele patru zări întoarcerea lui Igor, au fost condamnate pentru totdeauna la tăcere. „Iertați-mă, rostise Igor. Mare a fost greșeala mea”. Și în urma oastei lui cornul sunase în zadar, așa cum sunase și în trecătoarea Roncevaux. Plâng, în cuvintele mele, la picioarele Iaroslavnei, că n-am știut multă vreme să-i ridic un cântec în inima mea. Prea multă tăcere am postat în acest lăcaș al inimii și așa ceva nu poate fi iertat.

Mama îmi atrăgea mereu atenția asupra modului în care rândunelele își faceau cuibul încet cu migală și în deplină răbdare. N-am crezut că am să pot învăța asta vreodată. Dar mă trage de guler bătrânul Taras Bulba cu al său strigăt către îngeri: „Scapă-l, măicuță, pe sărmanul tău copil!”

„Mantaua”, din vocea mamei, mă apăraseră în copilărie din toate ghearele gadinelor ce țineau neapărat a mă doborî din înaintarea mea. George Călinescu sintetizase bine, că-n „insula lui Euthanasius” a lui M. Eminescu, noi, ca proiecții ale Domnului pe pământ, nu suntem decât expresia „unui vis de naștere, în care amintirea apelor amniotice, a șederii în pântecul matern, se traduce în această priveliște” a insulei în care ne zărim trupul inert din care tocmai s-a desprins sufletul.

Multă vreme am crezut că, prin desprinderea sufletului, cheia exactă a versului eminescian „nu credeam să-nvăț a muri vreodată” e scânteia cu care vom păși înarmați altfel în lumea de după moarte.

Eroarea inclusă în acest concept, în sens imaginativ sau poetic, probează intensitatea sentimentelor pe care autorii

le-au tot făcut de-a lungul veacurilor.

Mult mai târziu, citeam undeva, că, nicăieri, pe fața pământului, nu există ființă umană capabilă de a ne spune cu „anumite detalii” pe cine reprezintă omul ca ființă dintr-o lume anterioară. Deși controverse și coincidențe au tot existat. Întrebarea lui Gauguin, din vestitul tablou tahitian, nu a lămurit care e rostul venirii omului pe lume, la ce slujesc demersurile sale, sentimentele, ideile și indeterminabila sa aplecare asupra aflării unui rost. În timp ce bucuriile acestei vieți trec ca umbra și ca visul „sau se veștejesc ca floarea câmpului” – cum grăia iscusitul Hidalgo, bunul cavaler de la Mancha, apoi, numai priviți în apele voastre cam tot ce au lăcrimat frumoșii voștri ochi: multe vom mai vedea în drumurile astea făcute împreună cu tine cititorule, multe vom mai afla, dar ne vor da oare și crezare? Esenin, pe care-l citesc ori de câte ori mi-l aduce memoria dinainte, spunea: „N-am să răspund vorbelor lor îngâmfate/ n-am să las pe nimeni-n, tănuita cetate”. Dar, eu rămân la pildele lui Solomon, așa cum mă îndemna bunica, stupchindu-mă a noroc cu busuiocul limbii: „când dreptii (ca ei) biruiesc, e mare sărbătoare, iar când cei fără de lege (ca noi) ies la iveală, oamenii se ascund”. Indienii de pe continentul Americii au înțeles că singura modalitate de a scăpa de mânia lui Gonzalo Pizarro, care-i supunea la tortură și dacă nu-i spuneau cam totul despre acel ținut fabulos El Dorado îi arunca hrana la câini, era să inventeze povești despre El Dorado și să-i trimită la dracu în praznic, cât mai departe cu putință. Asemeni minunilor Șeherezadei miracolul poveștilor inventate de indieni au făcut ca spaniolii să se cufunde tot mai adânc în jungla amazoanelor, unde nici scăpare nu prea e, dar nici urmă de vreun El Dorado unde să dai la tot pasul de pepite

de aur. Are, deci, dreptate, cartea cărților, să ne transmită tainic prin Amos (cap. 6.12): „Oare pot caii să fugă pe stâncă? Se va ara marea cu boii? Căci voi prefaceți judecata în otravă și rodul biruinței în pelin”. La ce-s bune atunci bucuriile rămase după scrierea unei povești la care ai trudit atâta? Constat în fiecare zi că rămân mult în urma mea. De ce vin până la mine, astfel de amintiri și, mai ales, cum de pot veni fără acea amărăciune a filosofului pus să îndrepte cu orice risc lumea, când pe noi ne exasperează poporul acesta colcăind de bătrâni și infirmi, și fără voință, dar responsabili, încât nu știu de ce, dar parcă i-am vrea fierți în apă clocotită pentru că au cedat diavolului atât de ușor când li se anunță că le mai dau un leu la pensie. Ce minciună trebuie să mai ridice aleșii acestui popor, în continuu, pe crucea ridicată din vânzarea lui Iuda, iar noi s-o tot înghițim? Întrebarea, pe care ne-o punem cu toții, seamănă cu saltul surd al fiarei, asupra oricărei bucurii ale mele, ca și atunci când cornul sunase... însă foarte puțin, peste visul acelui prinț din Levant care îndrăgise vânătoarea.

DICȚIONAR

Artiști plastici gălățeni (214)

Corneliu STOICA

PĂUNESCU Diana – pictor. S-a născut la 31 octombrie 1999 în orașul Panciu, județul Vrancea. A absolvit Liceul de Artă „Gheorghe Tattarescu” din Focșani (2018) și Universitatea „Dunărea de Jos” Galați, Facultatea de Arte Plastice – Pictură (2021). În anul II a beneficiat de bursa Erasmus Plus la Accademia di Belle Arti din L’Aquila, Abruzzo, Italia. Studii de masterat în Grafică, ilustrație și Animație la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași, Facultatea de Arte Vizuale și Design (2023). În prezent este doctorandă la Școala Doctorală din cadrul Universității Naționale de Arte „George Enescu” Iași.

Din 2023 lucrează ca asistent universitar la Facultatea de Arte de la Universitatea „Dunărea de Jos” Galați și Graphic Designer și Fotograf la Teatrul Național de Operă și Operetă „Nae Leonard” Galați. Din 2022 participă la Saloanele Filialei Galați a U. A. P. R. *Expoziții personale:* „PATHS. States of being”/ „Căi. Stări de spirit” (împreună cu Cristiana-Emanuela Tărbuc), Galeria de Artă „Dana” Iași (4 – 30 aprilie 2024) și Galeriile de Artă „Nicolae Mantu” Galați (2 – 19 decembrie 2024). *Participări la expoziții locale, naționale și internaționale colective:* „Icoana – Frumusețe a Ortodoxiei”, Galați

(2019, 2020); „Expresii și Culoare”, Foaierul Teatrului Dramatic „Fani Tardini”, Galați (2019); „Atelier”, Galeriile de Artă „Nicolae Mantu”, Galați; „Expresii în pastel”, Foaierul „Teatrului Național de Operă și Operetă „Nae Leonard” Galați; Concursul „Valsul Dunării în Culori”, Muzeul de Artă Vizuală” Galați” (2021); „Basme reconstruite”, ediția a VI-a, Galeria „Universitas” a U.N.A.G.E. Iași; „Identități ieșene”, ediția a XI-a, Iași; Concursul Festivalului UNIFEST București; Bienala Internațională de Artă Miniaturală Timișoara, ediția a V-a (2022); Salonul Național de Plastică Mică Brăila (2023, 2024); Concursul Internațional de

Artă Plastică „Martha Bibescu”, ediția a V-a, Palatul Mogoșoaia, București; Bienala Națională de Pictură Constanța, Muzeul de Artă Constanța (2023); „De la studiu la concept”, Galeria de Artă „Aparte” Iași; „Emoții și culoare”, Galeriile de Artă „Nicolae Mantu”, Galați; Salonul de Artă Contemporană „TEMPUS VERNUM”, ediția a V-a, Galeria 9 Brașov; „Conexiuni 2/24” (grafică și sculptură), UNAgaleria, București; Salonul Anual „Atelier 35”, Galeria de Artă „N. Tonitza”, Iași; Bienala Internațională de Artă Contemporană „Nicolae Tonitza”, Muzeul „Vasile Pârvan” Bârlad; Bienala Internațională de Artă Miniaturală Timișoara, ediția a VI-a; Bienala Națională de Grafică „Constantin Găvenea”, Muzeul de Artă Tulcea; „EXPO ALUMNI”, Casa Artelor Galați (2024); „Confluente în Ianuarie”, Galeriile de Artă „Nicolae Mantu” Galați (2025). *Participări la Tabere de creație*: „Demersuri artistice pe Valea Râmnicului Sărat” (2022, 2023). *Distincții*: Premiul III, Concursul de pictură „Nașterea Domnului”, Galați (2019); Premiul I, Concursul „Valsul Dunării în culori”, Muzeul de Artă Vizuală Galați (2021); Premiul pentru Grafică, expoziția „Identități ieșene”, ediția a XI-a (2022); Premiul Special al Fundației „Dan Voiculescu” la secțiunea Foto a Concursului de fotografie și pictură din cadrul Festivalului UNIFEST (2022); Premiul I pentru Grafică, Salonul Anual ‘35, Galeria „N. Tonitza”, Iași (2024).

În creația de până acum a Dianei Păunescu remarcăm un interes deosebit al artistei pentru reprezentarea figurii umane, apelând în acest sens la diferite tehnici ale picturii și graficii. „*Parcursul meu artistic*, mărturisește ea, *a fost axat mereu pe explorarea tehnicilor și a noilor concepte. Îmi place să experimentez, să descopăr noi moduri de lucru și să observ cum diversele materiale ajută în dobândirea unui nou rezultat final*”. Deși declară

Punescu Diana Păunescu - Călător prin timp

Punescu Diana Păunescu - Extensiune cerească

Punescu Diana Păunescu - Peisaj din Chiojdeni

că nu este „*legată de un singur stil sau metodă*”, lucrările ei stau totuși sub semnul expresionismului, a unui expresionism bazat pe metaforă și simbol, sub hlamida cărora descifrăm conotații ce țin de jertfa hristică, de condiția umană, de existența noastră pământeană, de raporturile interumane, de sondarea propriului interior. Uneori, din creația acesteia răzbat și ecouri ale artei suprarealiste și abstracte. Diana Păunescu este un temperament interiorizat, meditativ, iar acesta este sesizabil în felul cum își construiește personajele, în atmosfera ansamblurilor create, în cromatica folosită, preferând în multe cazuri roșul cu nuanțe de la roșu-gri, roșu aprins, până la roșu închis.

Imaginea lui Iisus Hristos, crucificat pe Golgota, este dramatică, expresie a suferințelor și chinurilor la care a fost supus înainte de a fi răstignit („Sacrificiu”, „Trupul Lui”). Adolescența din uleiul „Extensiune cerească” este proiectată pe un fundal albastru, vălurit cu nuanțe de alb și roșu pal ce lasă să se vadă urma pensulei. Un cerc luminos, aidoma unui nimb îngeresc îi aureolează imaginea capului. Chipul ei lasă să se citească o frământare și combustie interioară intensă pentru vârsta pe care o are. Tabloul „Seeing like this” este construit având în centrul său motivul ochiului, simbol al profunzimii, al pătrunderii în esența lucrurilor și fenomenelor, al spiritului adâncurilor. Personajul din „Călător prin timp” este înfățișat fragmentar, descult, trăgând cu mâna stângă un geamantan. Atmosfera tabloului este enigmatică. Alte lucrări evocă candoarea și inocența vârstei infantile („Dulce copilărie”), stări precum izolarea, lipsa comunicării și închiderea în sine („Vinovățiile tăcerii”) sau dorința de libertate, de eliberare din orice fel de constrângere („Libertate”). „Sărut” este un portret feminin pictat în maniera pop-art, iar „Stigmatul timpului” este expresia urmei nefaste pe care omul o lasă în timpul

existenței sale terestre asupra mediului înconjurător.

Diana Păunescu a abordat și genul peisajului, edificatoare fiind ciclul de tablouri pictate în plein air în edițiile din 2022 și 2023 ale taberei de creație de pe Valea Râmnicului Sărat. Sunt lucrări care conțin aspecte ale naturii surprinse în momente diferite ale zilei, realizate în pastel și acuarelă, pictate frontal sau cu desfășurări perspective de amploare. Culorile sunt proaspete, luminoase, tonifiante, exprimând specificul acelor locuri, ca și bucuria, emoțiile și trăirile artistei în fața spectacolului mirific al firii. Mediul acvatic i-a inspirat tablouri ca cele intitulate „La revedere 2016” și „După apus”, ambele fiind însuflețite de prezența umană surprinsă în momente de relaxare.

Într-o serie de lucrări de grafică digitală, Diana Păunescu dezvoltă tema maternității, înfățișând femeia însărcinată și fătul uman în diferite stadii de dezvoltare intrauterină, de la cel de embrion până la cel aproape de naștere („Cunoaștere”, tripticul „Creații”, „Fetus 1, 2, 3, 4, 5, 6”). Sunt compoziții realizate în alb-negru, de dimensiuni 50 x 40 cm fiecare, în care graficiană mănuieste cu abilitate punctul, linia, hașurile, petele, obținând imagini expresive, tehnica nefiind deloc ușoară, mai ales că totul este creat cu ajutorul computerului. În manifestările colective Diana Păunescu s-a afirmat și cu lucrări de artă fotografică, care au fost apreciate atât pentru importanța lor documentară cât și pentru modul de realizare, preferințele artistei mergând îndeosebi pe imagini care transmit melancolie, întâlnită de altfel și-n lucrările de pictură și grafică, dar pe care artista, după propria mărturisire, nu o vede „*ca pe o tristețe apăsătoare, ci mai degrabă ca pe un sentiment profund, o stare de dor și de atașare*” („Bunica”, „Florile de la tine”, „Ploaie cenușie”).

MORPHOCHROMA

Salonul de primăvară, o manifestare a diversității

Corneliu STOICA

Deschisă la Galeria de Artă „Nicolae Mantu”, ediția din acest an a Salonului de primăvară este o manifestare a diversității tematice și stilistice, reunind pe simeze un număr de 36 de lucrări de pictură, grafică, sculptură, artă decorativă semnate de tot atâția plasticieni, toți membri titulari și stagiați ai Filialei Galați a U. A. P. R. În plus, pentru întâia oară, participă la un salon al filialei locale și un invitat, sculptorul Lucian Tudorache, născut în comuna Independența din județul nostru, dar stabilit la Piatra Neamț, oraș în care activează ca profesor la Liceul de Artă „Victor Brauner” și este vicepreședinte al Filialei Neamț a U. A. P. R.

Ca și cu alte prilejuri, genul peisajului este bine reprezentat în expoziție. Amintirea anotimpului hibernal face subiectul tablourilor semnate de Ana Maria Cocos („Doamna Iarnă”) și Ștefan Axente („Poveste de iarnă”). Prima prezintă o secvență mirifică localizată într-o pădure, realizată în tehnica pixurilor colorate cu o minuțiozitate și finețe de orfevru, în timp ce Ștefan Axente îl conduce pe iubitorul de artă în interiorul unei curți ample, unde zăpada de un alb-vinețiu este dominantă, iar un grup de trei pisici zgribulite nu se încumetă să părăsească prispa pridvorului casei. Cu „Primăvara” lui Nicolae Cărbunaru pășim în anotimpul regenerării întregii naturi.

Verdele ierbii, pomii încărcăți de floare, frunzișul ivit pe ramurile celor mai înalți copaci sunt rezultatul căldurii și dezlănțuirii sevelor pământului. Cerul albastru-siniliu, lumina, atmosfera creată, totul concură la închegarea unui ansamblu în care omul deși lipsește, palpitul vieții se simte din plin. „Rapsodia florilor de cireș”, tablou aparținând Marinelei Simiraș, emană poezie și optimism. Este pictat pe o dominantă de roșu, alb și roz, artista obținând o textură rugoasă prin amestecul materiei picturale cu zaț de cafea, procedeu deprins, așa cum aveam să aflăm, de la profesorul ei de la Facultatea de Arte din Galați, pictorul Tudor Ioan.

Gheorghe Andreescu își intitulează metaforic lucrarea „Coregrafie”, ea înfățișând de fapt un arbore secular imens, cu rădăcini adânc înfipite în pământul strămoșesc și ramuri multiple, figurate în stil expresionist, care acoperă aproape tot spațiul plastic. La metafore plastice apelează și Sava David, un adevărat maestru în ritmarea simfonică a griurilor colorate („Lumini și umbre”), ca și Liliana Jorică Negoescu („Apus”). Jana Andreescu îmbină peisajul cu natura statică într-o compoziție care cucerește prin claritatea formelor și culorile transparente, fluide, de o deosebită prospețime („Interferențe”). Miruna Căraușu

Nicolae Cărbunaru - Primăvara

aduce în prim-plan un peisaj inspirat din lirica eminesciană („Și totuși Eminescu”).

Din poezia marelui poet național s-a inspirat și Daniela Florentina Oană în „Vreme trece, vreme vine”, lucrare aflată la granița dintre figurativ și abstract, concepută în tonalități cromatice închise. Gabriela Badea, pe o dominantă de roșu, a surprins o secvență danubiană, formele grafismelor sugerând o vegetație bogată. Vegetație abundentă, estivală, întâlnim și în tabloul Andreei Gabriela Tudor, intitulat „August”, pictat în acorduri cromatice luminoase, transmițând vitalitate și optimism. Sterică Bădălan, folosind și el o dominantă de roșu de diferite nuanțe, în pânza „Lumini în apus” configurează un spațiu cu ample deschideri perspective. În zona mediană, artistul configurează, în stilul său semiabstract, o limbă de pământ a cărei imagine sugerează prezența unei așezări omenești. „Grădina” Lilianeii Tofan, reprezentată sub forma a trei secvențe dispuse pe verticală, face parte dintr-un ciclu liric din care artista a mai prezentat lucrări și-n alte expoziții, ele constituindu-se într-un elogiu vizual adus frumuseților naturii și unui mediu prietenos omului.

Genul portretistic este reprezentat prin lucrările semnate de Gheorghe Miron, Teodor Vișan, Raul Popa și Lavinia Coșovliu. Primul expune un admirabil chip de fată, care prin clarobscurul folosit și modul realist al execuției amintește de marele pictor italian precursor al stilului baroc, Michelangelo Merisi da Caravaggio (1571 – 1610), unul dintre fondatorii picturii moderne, care a revoluționat arta europeană a timpului în care a trăit („Omagiu lui Caravaggio”). Teodor Vișan prezintă o bătrână simplă, pe fața căreia se citește povara vârstei, îngrijorată de ziua de mâine („Femeie cu șal roșu”), Raul Popa ipostaziază o adolescentă, gândind la bucuriile oferite

Andreea Gabriela Tudor - August

David Sava - Lumini și umbre

Gheorghe Miron - Omagiu lui Caravaggio

de zilele de vacanță petrecute la mare și minunile care i-au desfătat privirea: întinsul apei, plaja, pescăruși, scoici, melci, căluți de mare, toate figurate de artist în patruleterul pictat („Vox Maris”), iar Lavinia Coșovliu, cu un desen precis, conturează chipul unui bărbat al cărui adânc lăuntric caută să-l facă vizibil în expresia figurii („Portret”).

Sunt în expoziție lucrări de pictură și grafică în care sunt abordate și alte teme și motive. Tudor Șerban și Cornel Corcăcel se inspiră din mitologia biblică, primul evocând „Bunăvestirea”, al doilea prezentând în culori de pastel moale scena întâlnirii lui Iisus Hristos cu ucenicii săi în Grădina Ghetsimani, aflată în Ierusalim la poalele Dealului Măslinilor („Ghetsimani”), Olesia Albu este preocupată de pictura animalieră într-un tablou în care admirăm un frumos exemplar de taur din cei pregătiți pentru spectacolul de coridă („În gardă”). Cornelia Burlacu („Natură și spirit”) și Cristiana Ștefania Culiță („Rădăcini din umbră”) glosează grafic pe legăturile care există între natură și existența umană. Mihaela Brumar atrage atenția cu o compoziție cu multe personaje, conturate cu o grafie punctiformă și coloristică diafană, ce atinge rafinamentul („Joc semantic”). Horia Suceveanu se folosește de acuarelă pentru a figura o construcție ce amintește de cele părăsite și lăsate în paragină în România postdecembristă („Istoria continuă”).

Florian Doru Crihană o prezintă pe soprana Leontina Văduva în rolul lui Manon din faimoasa operă „Manon Lescaut” a lui Giacomo Puccini („Leontina Văduva în rolul Manon”). Elena Fabiana Dima s-a oprit asupra unei imagini de interior („Păzitorul pragului”). Andreea Costandache grupează mai multe imagini într-un montaj axat pe motivul beneficiilor descoperirii focului

Raul Popa - Vox Maris

Olimpia Manuela Ștefan - Compoziție

(„Cealaltă parte a focului”). Olimpia Ștefan („Compoziție – flori”) și Xenia Botea („Dezlegare”) cultivă natura statică, iar Tudor Ioan („Acoperișuri”) și Corina Năvălici („Let me see your smile”/ „Lasă-mă să-ți văd zâmbetul”) se exprimă în cheie abstractă, ambii folosind o coloristică intensă, cu sonorități muzicale.

Dintre sculptorii gălățeni, numai trei întâlnim de această dată în expoziție; Adrian Vădeanu, Lucian Jităriuc și Cosmin Saulea. Primul prezintă un remarcabil basorelief din ghips patinat ce-l reprezintă pe scriitorul, jurnalistul și omul de cultură Victor Cilincă, prematur plecat dintre noi la 19 ianuarie 2023, al doilea a realizat din lemn de nuc portretul unei tinere femei, iar Cosmin Saulea a plăsmuit într-un modelaj expresionist o formă umană ciudată, aproape grotescă, pe care a numit-o „Distorsiuni metempsihotice” (teracotă). „Cavalerul” invitatului Lucian Tudorache, cioplit în lemn, se distinge prin construcția geometrică a formelor și volumelor, ca și prin sintetismul și șlefuirea până la perfecțiune a suprafețelor.

Cele două lucrări de artă decorativă întâlnite aparțin artistelor Sorina Fădor Vădeanu („Străbuni”), o compoziție cu personaje inspirate din ceramica de Cucuteni, și Simona Pascale („Amprenta”), o lucrare parietală, în care dantela este combinată cu colajul textil.

Manifestare artistică de ținută, Salonul de primăvară al plasticienilor gălățeni cuprinde lucrări consistente, care fac cinste membrilor acestei organizații locale a creatorilor din domeniul artelor vizuale și merită toată atenția din partea publicului iubitor al frumosului artistic.

ARHIVĂ FOTO

1. Concursul Internațional „Pianul Fermecat” ed. a-VIII-a, 31 mai 2025
4. Festivalul Internațional „Poezia - Port la Dunăre”, 27-30 iunie 2025

CRONICĂ

5. Clipa holistică - Octavian Mihalcea
20. Febra din decembrie - Ghiță Nazare
23. Covor / Rotisor / Ring. Iluzia de a fi scăpat de ororile comunismului -
Romeo Aurelian Ilie

SERIAL

7. Saga dinastiei dunărene Drăghicescu - Gheorghe Felea
13. George Coșbuc - un poet în siajul lui Eminescu - Gheorghe Lateș
29. Dunărea nu mai dă nori - Ivan Ivlampie

CREAȚIE LITERARĂ

16. Deasupra câmpurilor de orz - Aksinia Mihailova
17. Măsurând - David Greensdale
18. Unde sarea înseamnă miez - Martina Strakova
19. Oameni în carne și oase - Traian Pop
22. Eudaimonie - fragment din volumul II al romanului „Elipsoid” -
Roca Iosif
25. Mă numesc nimeni - Aurelia Caragea
33. Upgrade - George Dimitriu
35. Cornul mai sunase de câteva ori. Gânduri răzlețe spuse înainte de a
scrie o poveste - Tudor Cicu

ART City. Reading City

6. Cuvinte despre cuvinte traduse din limba engleză de Petru Iamandi ,
Ed. Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați, 2025
21. 50 de game de poezie neîntâmplătoare - Carmen Andrei,
Ed. Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați, 2025
28. Dunărea. Coloana vertebrală a Europei - Gheorghe Lateș,
Ed. Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați, 2025

ARTĂ PLASTICĂ

38. DICȚIONAR. Artiști plastici gălățeni (214) - Corneliu Stoica
41. MORPHOCHROMA. Salonul de primăvară, o manifestare a
diversității - Corneliu Stoica

În iunie toți pașii se opresc pe Domnească, 61, Poezie

1583 0227